

19 Mayıs Gençlik Bayramı

Ankaranın yaşadığı 19 Mayıs bayramı Şükrü Kaya ve Cevad Abbas Gürer birer nutuk söylediler

Dahiliye Vekili ve Parti Genel Sekreterinin sözlerinden

Millet ona inandı; ordu, ona güvendi. O günden bugüne kadar geçen 18 yılın menakibi, cihan tarihine mal olmuş uzun bir zafer destanıdır. Tarih onu gelecek nesillere olduğu gibi anlatacaktır.

Atatürk rejiminin Türk çocuklarında görmek istediği vasıflar gençliğin sağlam, dürüst, mert, çalışkan, güzel ve güzel san'atları sever olmasıdır.

Spor ve hareket, Türk milletinin çok sevdiği bir eğlence ve pek iyi bildiği bir iştir. Türk milleti, muharebeyi bile, bir sportmen mertliği ile yapar ve herkes bilir ki icap ettiği vakit en iyi yapar.

Ankara'da yapılan töreni ve nutukları 6 nci sayfamızda okuyacaksınız

Bolu mebusu Cevad Abbas Gürer'in sözlerinden

Onu sahile çıkaracak, yaşlı ve zayıf teknenin ne pusulası düzgündü, ne de paraketesi vardı. Bundan başka, o zaman kendisine çok samimi ve hakiki bir istihbaratın sahibi arkadaşı "gitme Kemal, batıracağız,, ihtarına karşı: "Millet batıyor, durmam gideceğim,, cevabını verdi.

İşte o gündür ki Atatürk, tarihte ölmeyen ve ebediyen ölmeyecek olan yeni bir devir açtı ve bu devirle bütün dünyaya alını açık, ayakta dimdik duran ve bütün dünyaya sevgile tanılan bir Türk dünyası yarattı. Onu bugün yaşatmaktadır ve yaşatacaktır da...

Dün Taksim ve Fener statlarında on binlerce seyirci önünde çok parlak bir şekilde yapıldı

"Vali Açış nutkunda dedi ki! - Şimdiye kadar taşıdığı büyük önemle yürütülen bayram, millî tarihimizde, dayandığı geniş ve mühim hakkı ile mütenasip bir hızla hamle alıyor."

19 Mayıs Gençlik ve İdman bayramı dün, yurdun her tarafında büyük bir heyecan ve canlılıkla kutlandı. Bu arada, şehrimizde, Taksim ve F. Bahçe stadyumlarında gençler idman şenlikleri yaptılar. Buradaki resimler (üstte) Beyoğlu Halkevi sporcularının Taksim Cumhuriyet âbidesi önünden geçmelerini ve (yanda) âbideye çiçek serpmelerini gösteriyor. Yapılan şenlik ve törenlere aid yazılarımız 7 inci sayfamızdadır.

Altıncı Corç ağaçları

Kanadalılar: "İngiltere imparatorluğunu lehlikeden kurtarmak için icap ederse cehenneme kadar harbe gideriz." diyorlar

Yazan: ASIM US

Türk - Arap dostluğunu takviye için Kahirede

Türk - Arap muhadenet cemiyeti kuruldu

Cemiyet neşrettiği bir kitapta şöyle diyor: "İktisadî ve ticarî âmiller Suriyenin menfaatini Türkiye menfaatine bağlamaktadır,"

Kahirede intişar eden 22 nisan 937 tarihli Arapça Elbelâğ gazetesi, "Haraplar arasında samimi dostluk - muhadenet cemiyetinin beyanatı başlığıyla gayan dikkat bir yazı neşretmiştir. Türk - Arab dostluğunu takviye için Kahirede bir Türk - Arab muhadenet cemiyeti kurulduğunu haber veren gazete şöyle demektedir:

Türk - Arab dostluğunu takviye etmek maksadıyla Kahirede bir Türk - Arab muhadenet cemiyeti kurulmuştur. Bu cemiyetin neşrettiği bir kitapta, Türklerin Arablara karşı beslediği samimi ve kardeşçe duygular izah edilmektedir. Türk - Arab muhadenet cemiyeti Suriyenin bazı siyasi adamlarını, Arabları Türkler aleyhine teşvikle

Büyük devletlerle, İtalya ve Bulgaristanla olan münasebatımızda tutulacak hattı hareket hakkında

Romanya ile Türkiye mutabık kaldı

Türk-İngiliz noktainazarları da birbirine çok yakın

Bükreş, 19 (A.A.) - Siyasi Romen mahafilinde söylendiğine göre, kral Karol ile Türkiye Hariciye vekili Rüşüti Ara arasında yapılan konuşmalarda Bulgaristan hakkında, bu memleketle dostane münasebat idame edilmek, fakat iki taraflı muahedeler ak-

tedilmek hususunda mutabık kalmıştır. Diğer taraftan zannedildiğine göre Türkiye ve Romanya büyük devletlerle ve binaenaleyh İtalya ile olan münasebetlerinde bizzat bu devletler arasındaki münasebat tavazuh etmedikçe hiçbir şeye teşebbüs etmemeye karar vermişlerdir.

Londra, 19 (A.A.) - Türkiye büyük elçiliğinde verilen ziyafette Türkiye Başvekili İsmet İnönü ile İngiliz Hariciye nazırı Eden arasında yapılan konuşmalara dair alman malûmata göre, Türk ve İngiliz noktainazarları arasında mühim bir yakınlık müş-

şahede edilmiştir. Mamafih kongre hiç bir anlaşma beklenmemelidir. İngiliz mahafilinde beyan olduğuna göre, şimdiye kadar yapılan konuşmalar hakiki müzakere mahiyetinde olmamıştır. Ancak umumî olarak noktainazar teatileri yapılmıştır. Berlin, 19 (Radyo) - Londradan öğrenildiğine göre, Türkiye Başvekili ile İngiliz devlet adamları arasındaki müzakereler sona ermiştir. Londra siyasi mahafil bu müzakerelere büyük bir ehemmiyet vermektedir. BAŞVEKİL POLONYA HARİCIYE NAZIRI İLE GÖRÜŞTÜ Londra, 19 (A.A.) - Türkiye Başvekili İsmet İnönü, Polonya hariciye (Sonu: Sa. 4 Sü. 2)

**Radyo müsabakamız
Tafsilatı yarın okuyunuz**

Hayrullah Efendinin Avrupa seyahatnamesi

Kahvelerde bir nevi gazlı şerbet satılıyor

Hayrullah Efendi'nin Avrupa seyahatnamesi'nde, gemiyi divarda - Birinci odadan seyredilen oyun - Türk gibi esen rüzgâr!

Hayrullah Efendi, oğulları Abdülhak Nasuhi ve Abdülhak Hâmid ile birlikte. (Hâmid on bir yaşında)

Viyana'da iken bu şehirde Devleti Aliyenin sefiri olduğunu biliyor isem de kendisinin müslümanları müla-kata kabul etmediğini haber verdiklerinden sefarethaneye gitmedim; onun tarafından dahi istifsar vaki olmadı.

Frengistanda yatmak maddesi bizim memleketimizin usulü gibi değildir. İptida haneleri kârgir olduğundan bizim evlerimiz birgi her vakit yanıp mahvolmak gibi bir tehlike olmak korkusu olmadığından eşyayı beytiyeleri mükellef, yatakları yerlidir. Yani bizim yataklarımız gibi akşam serilip sabah kaldırılmaz.

Viyana'da her kahvehane gazete ve bilardo vardır. İçerisinde kahve, çay ile birlikte müskirat dahi satılır. Bir nevi gazlı şerbet dahi vardır. Ben dondurmaya ziyade sevdiğim cihetle bu dükkânlara gidip ekseriya ananas, ağaç kavunu, şeftali, kestane, şam fıstığı, portakal dondurmaları alırdım.

Viyana'nın meşhur tiyatrosunda âlemin etrafını sefine ile seyahat oyununu oynanacağından mahsusan azimet olundu. Devleti Aliyei Osmaniyeye sefaretine mahsus birinci tabaka bir odadan (loca olacak) temaşaya meşgul olduk.

(Sonu 9 uncu sayfada)

Boşanmanın genişletilmesi

Boşanma hâkimin takdirine mi, yoksa evlenenlerin ihtiyarına mı bırakılmalı?..

"Evlenme karıncanın muvafakati ile olduğu gibi boşanmada tarafların herhangi birisinin isteği halinde bilâ külfet yapılmalıdır,"

"Boşanma külfetsiz ve masıfsız olunca bekâr kalmayı tercih edenler de büyük bir yekûn teşkil etmez"

Değerli hukukçularımızdan Bay Mustafa Hayri Tatarası

"Bazı kereler evlenen çiftlerin herbiri ağır bir muhit ve yaradılıştadı. Aile geçimsizlikleri buradan doğar!,"

"Evlenmenin eğlenmek veya biri diğerinin sırtından geçinmek demek olmadığını fertlere mutlak surette öğretmek lâzımdır!,"

"Boşanmanın genişletilmesi," mevzuu etrafında açtığımız ve memleketimizin en mühim içtimai meselelerinden birine temas eden büyük anketimize devam ediyoruz. Dün kendisiyle konuştuğumuz değerli hukukçularımızdan B. Mustafa Hayri Tatarası bu mesele etrafında kendisiyle konuşan muharririmize şunları söylemiştir:

Boşanma bahsine girebilmek için evvelâ evlenmenin ne olduğunun tablihi icap eder. Evlenme, insan tasarruf ve isticarı değildir. Sırf hissi ve ruhidir. İnsanlar yaradılış itibarıyla aynı his ve ruhta bulunmadıklarından iki kişi arasında arkadaşlığı uzun müddet devam ettirmek bile mümkün olamazken bütün zamanı bir arada geçirmek mecburiyetini tahmil eden çok sıkı bir arkadaşlık olan evlilikte tarafların hissi ve ruhi anlaşamazlıkları, çok vakidir. Bunun içindir ki boşanma esas ve usulü kabul edilmiştir.

Aile ihtilâfları hissi ve ruhi anlaşamazlıktan doğar. Eğer muhit ve anane zabıtaı manevisine o çiftler malik işeler ihtilâfın büyümeden sönmeye muhtemel... Aksi halde münakaşa artar, niza kadar çıkar.

Bir aile camiasında niza başgösterdi mi bütün efradı aile müteessir olur. Nihayet harice akseder. Haysiyeti kırar, candan dost zannolunan karı kocası birbirlerinin amansız düşmanı kesilir; yekdiğeri aleyhine harekete geçer. Kanunu Medeninin 134 üncü maddesindeki hüküm "müşterek hayatın çekilmez bir hale gelmesini mucip olacak derecede şiddetli bir geçimsizlik," beklenmesini kaydetmiş, hâkimin boşanma kararı vermesini buna bağlamıştır.

Boşanma kararı vermesini buna bağlamıştır.

Bu dereceyi beklemek yar ve ağıya karşı aile mahremiyet ve hususiyetlerini aleniyyete dökmek bilmem ki cemiyete ne fayda verir ki bu kayıtlı hâkimin hükmüne boşanmayı bağlamak doğru olsun?

Esasen evlenecek kadın ve erkek kendini yekdiğeri beğendirmek için kusur ve kusurunu hissiyat ve ruhiyatın makûs kısımlarını gizler, tatlı sözlerle sevdirci nazarlarla birbirlerini inandırmaya, kandırmaya çalışırlar. Bunların her biri ayrı bir muhit ayrı bir yaradılış ayrı bir his ve ruhtadırlar. Bu şekilde evlendikten sonra birlikte yaşamak mecburiyeti icabı bütün his ve telâkileri meydana vurur. İşte aile ihtilâf ve nizaları buradan doğar. Bu çiftin hissiyat ve ahlâkıyatı birbirine uygun zühur etmesi artık talihin bir lütuf ve ihsanıdır.

Bu tesadüfe rastlamayanlar arasında anlaşamazlık devam ettiği takdirde geçimsizliği çekilmez şiddetli bir hale kadar beklemek için çekilecek azap ve ızdırap eza ve cezaya ne lüzum var?

Evlenme hür ve reşit kadın, erkeğin ihtiyarı arkadaşlık tesisinden ibaret olmasına mebnî arkadaşlığı bozan ahvalde gürlüğü ve patırdıya mahal kalmandan istiyen taraf boşanmakta serbest olması cemiyet ve fert için en hayırlısı olduğuna kanaim. Ahval ve şeraiti hazıra üzere ve boşanmanın güçlüğü külfet ve masrafı ve yar ve ağıyar karşısında, tanıdık ve tanımadık insanlar muvacehesinde mahkemelerde aleniyyet halinde yekdiğeri aleyhinde kötülükler is-

nat ve iddia bunu da akraba ve ahhaba konu komşuyu şahit ikame suretile isbata mecburiyet evlenme cesaretini kırıyor, bekârlığı tercihe sebep oluyor.

Bekârlık gittikçe artmakta, evlilerin de boşanarak bekârlığa iltihak etmekte olması her şeyden evvel devletin zararladır. Çünkü bir devletin kudret ve nüfuzu siyasisi efradının adedi nüfusu ile ölçülür. Bekârlık teksiri nüfusa manidir. Mesele esas itibarile devlet kurumuna taallük eder. Bekârlarda muktezayı hilkat ve kanunu tabiat icabı cinsi münasebete muhtaç.. Bu bir emri tabiidir. Bu ihtiyaç ve ızdırar dolayısıyla cinsi münasebette bulunacak bekâr kadın bunu gizlemeye ve gizlice icraya hâlâ devam ettirilen telâkii tehdidinden saklamaya mecbur olur. Bu gizli münasebetin meydana çıkmasına başlıca sebep kadının gebe kalmasıdır. Kadın bu suretle gebe kalınca gizli fiilinin canlı delili olacak çocuğu düşürmeye mecbur olur. Bu yüzden zayıf olan nüfusun adedi, korkunç bir yekûn teşkil eder. Kadın, çocuğu düşürürken bazan kendisi de tehlikeye girer, hatâta ölür.

Bir taraftan çocuğun ziyar, diğer taraftan çocuk fabrikası olan kadının vefatı cemiyeti azim zarara sokar. Çocuğu düşürmeyip veya düşüremeyip doğurduğu da olur. Fakat bu çocuğu cemiyet içerisinde yaşatmaya yine telâkii hazır mani olur.

Çünkü bu şekilde çocuk doğurana, yani hakkı tabiisini kullanıp mahak yere taan edilerek "fahişe," zavallı kabahatsiz çocuğa da "piç," vasfı konularacağından biçare kadın canından ve kanından hasıl olan ciğer paresini te-

Ortaokullarda talebe niçin muvaffak olamıyor?

ilkokul çocuğu orta tahsile göre hazırlanmıyor mu?..

Ortaokulda talebenin muvaffak olamamasının sebebi nedir? İlkokul çocuğu orta tahsile göre hazırlanmıyor mu? Yoksa ilkokuldan gelen çocuk ortaokulda yetiştilerimiyor mu?

Gağetimizin muhtelif öğretmenlere ve fikir adamlarına sorduğu bu mesele hakkında Kültür Bakanlığı da yakından alakadar olmağa başlamıştır. Biz bugün de birçok kültür direktörlüklerinde bulunmuş ve bugünkü İstanbul yarıdirektörlüğünü yapan ve kıymetli bir maarifçimiz olan B. Rüstünün fikirlerini yazmakla iktifa ediyoruz:

METODLARDA AYRILIK VAR
Kültür yarıdirektörü B. Rüstü diyor ki:

"Benim kanaatime göre bir defa ilkokul okutma metodlarıyla ortaokul okutma metodlarının tatbi-

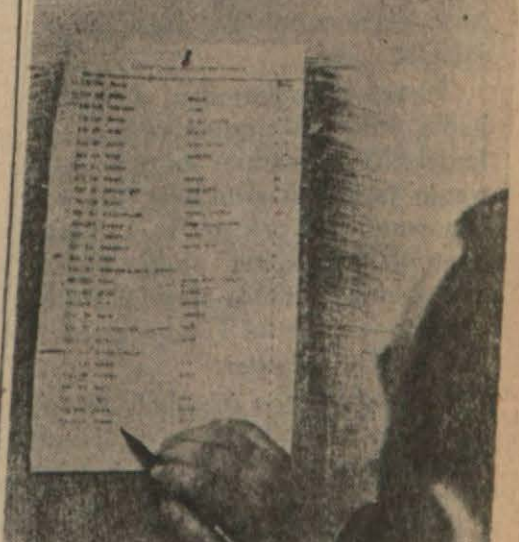
si verimli olmak için en son metodlara müracaat eder. Sonra ilkokullarda eşya ile yakından temas etmek müşahhas metod takib etmek gibi.. Öğretmen bundan başka sene başından sene sonuna kadar talebesini yakından tanı; onun bütün hareketleriyle meşgul olur. Ailesile de temas ederek onların vaziyetini de yakından tesbit ettiği için talebe öğretme hususunda takib edeceği yolu kavramış olur.

Ortaokulda öğretmen bunu yapmak için imkân bulamaz. Bilhassa talebesi kalabalık ve şube adedleri çok olan okullarda sene sonu geldiği halde talebesini tanımayan öğretmen vardır.

Diğer başka bir cihet de şudur: İlkokullarda sınıf usulü takib edilir. Öğretmen okuttuğu her dersin talebe ne kadar yük tahmil edeceğini bilir verdiği dersin yükü-

nü talebenin seviyesine göre ayar eder, bu suretle müvazene temin eder. Fakat ortada her muallim gelir kendi dersini ister ve talebe kendi dersinden iyi yetişmesi için birçok külfetler tahmil eder. İlkokullar aynı zamanda halk okullarıdır ve umumî kültür veren okullardır. İlkokullarda bilgilerin teferruatına girilmez.

Ortaokullarda ise ucu Üniversiteye dayanan bir tahsil başlangıcı vardır. Burada bilginin teferruatına girilir ve her ayrı bilgi için kabiliyet istenir, bu kabiliyetlere hitab edilir. Her ferd muhtelif bilgilerde aynı derecede kabiliyet gösteremez. Bu vaziyet karşısında talebe şaşkın bir hale gelir ve orta birinci sınıfta kendisini toplayamaz. Birinci sınıflarda kalanlar, diğer sınıflara nazaran ekseriyeti teşkil eder.

Üçüncü hukukta boşanma davalarının bakıldığı mahkeme kapısı

lâkki tehdit ve zulmüne karşı sokak ortasına, duvar dibine bırakmaya muhtar kalır.

Bir ana kalbini taşıyan bu kadın çocuğunu bu şekilde terkederken bile onu sarar, sarmalar, kolları titreyerek dilleri kesilerek sıkı sıkı ve yüzünden gözünden de son bir ana busesi koyarak gözyaşları içerisinde ayrılır. Tabiatın hükmüne insanların kötü söz söylemeye ne hakkı vardır?

(Sonu 9 uncu sayfada)

Türk - Arap dostluğunu takviye için Kahirede Türk - Arap muhademet cemiyeti kuruldu

(Ustyam 1 incide)

görünmeleri ve Arabları içeride ve dışarıda Türkler aleyhine tahrik etmeleri çok sayıya dikkat ve aşıkâr bir işfaldir. Halkın gafletine istinad ettirilerek istenen hiçbir siyaset asla hakiki olamaz ve hiçbir vakit uzun yaşayamaz.

Türkiye devletinin harici siyaseti, cihan sulhünün istifad ettiği eserlerle sabittir. Türkler, kendilerinden ayrılan milletlerin mukadderatını kendilerine bıraktıklarını Lozanda, Cenevrede fırsat düştükçe her yerde ilan etmişlerdir. Hiçbir vakit mandayı tanımamışlardır. Türkiye hükümetinin, hududları haricinde hiç kimsenin toprağında gözü yoktur. Türkiye bütün komşularıyla sulh ve müsaemet dairelerinde yaşamakta, hattâ birçokları ile müttefik bulunmaktadır. Türkler her davalarını sulhen halletmektedirler. Türklerin büyük devletler arasındaki nüfuz ve kudreti ve beynelmilel meselelerdeki sulhpervane teşebbüs ve tesirleri cihanın mergubu olmakta, uzak, yakın, büyük küçük her devlet, her millet Türk dostluğuna ehemmiyet ve kıymet vermekte ve Türkiye'nin kuvvetine, dostluğuna güvenmektedir. Türkiye de bu dostluğunu ve dostluktan mütevellid vefakârlığını, fedakârlığını dostlarından, hususile komşularından esirgememektedir. Karşılıklı hisler, Türkiye — İran, Türkiye — Irak kardeşliğini doğurmuştur. Irak istiklâlini ve istiklâlden sonraki muvaffakiyetini bu dostlukla teyid etmiştir. Irak da bir Arab devletidir.

Arabların istiklâl ve istikbalini bu kadar candan arzu eden ve Arab ikbal ve istiklâlini kendi ikbal ve istiklâli ile hemahenk gören Türkiye'nin, Suriye istiklâline hasım olduğunu düşünmek yanlış bir harekettir. Türklerde böyle bir his ve temayül yoktur ve hiçbir yerde böyle bir hissin maddi ve manevî izine tesadüf olunamaz. Bu muhayyel husumet ancak bazı taşkın Suriyeli politikacıların malûl hayallerinden doğmuş bir mugalâtanın başka bir şey değildir.

Suriye, Lübnanın ayrılmasıyla parçalandıktan ve Hatay işlerinde ayrıldıktan sonra dahi birçok unsurlar ve mezheplerden müteşekkil bir camiadır. Şimalde Kürdler, Ermeniler, Arab unsuruna adedece faik bir vaziyettedirler. Bu münevver ve çalışkan kütleyi Zur livasının nim meskûn aşiletleriyle, Şammır ve Anze haymenişinleriyle idare koyal değildir.

Hatay hududlarından Cizreye kadar serid gibi uzanan ve 800 kilometrelik şimendifer hattı Türkiye'nin tasarrufu altındadır. Bu yolun cenubunda pek çok Türk, Türkmen ve Kurd köyleri vardır. Hududun cenub kısmında asayişin muhafazası mesuliyetini Türkiye taahhüd ve tekâffül etmiştir.

Türkiye, her itibarla Suriyenin en yakın, en alakalı ve en kuvvetli komşusudur. Suriyeyi sulayan, Halebe can ve hayat veren Frat, ve Habur suları hep Türkiyeden çıkar. İskenderun limanında Türkiye'nin hakkı tanınmıştır.

İskenderun limanında Türkiye ticareti için yer ayrılması, İskenderun limanının derhal Türkiye Cumhuriyeti tarafından bütün teçhizatı haiz bir liman haline konmasını icab ettirecektir. Hattâ Türkiyede bu yolda hazırlıklar bile başlamıştır. İskenderun, ikmal edilen ve edilmekte olan Şarkî Türkiye şimendifer şebekesinin müntehası olacaktır. İskenderun limanı Şarkî ve Cenubi Türkiye'nin, Irakın, vasatı ve garbi İranın Hattâ Afganın ve tabiatile Cezirenin tabii bir limanı olacaktır.

cak, halk bundan çok istifade edecektir.

İskenderun limanından Türkiye'ye bir yer ayrılmamış olsaydı, bu teşkilât ve hinterlandı mahrum bulunacak, yalnız civarının ve Halebin limanı olarak kalacaktı. Halbuki Haleb bugün dahi çski revnak ve ticaretini kaybetmiş bulunuyor.

Eskidenberi en yüksek ticari fikirleri bütün Şarkta malûm olan Haleblilerin, samimî ruhlarında bu sevinç, her tehlide rağmen belli olmaktadır. Suriyenin Avrupa ile en yakın ve en seri münasebet ve muvasalasını temin eden kara yolları ve demiryolları Türkiyeden geçer.

Bütün bu coğrafi, iktisadi ve ticari âmiller Suriyenin menfaatini Türkiye menfaatine bağlamaktadır. İki taraf halkın ekseriyetinin dinî hisleri ve asırlarca beraber yaşamının verdiği ahlâk ve his birliği bir demiryolu hattından ibaret olan siyasi bir hududun ayıramayacağı kadar kuvvetlidir. Bu hakikatler ve zaruretlar, Türk husumet ve aleyhdarlığını kendilerine mesned yapan bugünkü Suriye zımmatlarının zaten bildikleri ve fakat yanlış bir siyasetin zebunu olarak görmemezlikten ve bilmemezlikten geldikleri doğru yolu ergeç kendilerine kabul ettirecektir.

Bugün Halebe, Hama, Humusta, hususile Şamda ve Berutta böyle düşünen Arab münevverleri pek çoktur. Fakat Taşnak komitecilerinin tesiri altında kalan birtakım eşrafın Filistinden çekindikleri için içlerinden kan ağladıkları halde hakikati söylemekten ictinab ediyorlar. Bıçak kemiğe dayanınca Suriyelilerin hiç birseyden çekinmiyerek hakikati olduğu gibi söyleyeceklerine ve memleketlerinin menfaati uğrunda hayatlarını feda edeceklerine tarihte binlerce misal vardır. Asil Haleb zaferleri tarihte şu veya bu kumandanın adına izafe olunur. Halbuki o zaferlerin hakiki kahramanları Suriyelilerdir. Bugün mevhum Türk düşmanlığına karşı bilen bıçaklar yarım hakiki Arab düşmanlarına tevcih olunacaktır. Yalnız bu kılıçlar, ilk hamlelerinde karşılarında havale edilecek ne bir göğüs, ne bir kafa bulacaklardır. Çünkü onlar kaçacak yerlerini kendi elleriyle Suriyeden ayırdıkları Lübnan dağlarında şimdiden ayırmışlardır. Yabancı milletlerin keşifleri manasturlarında onları bekliyorlar..

Romanya ile Türkiye

(Ustyam 1 incide)

nazırı B. Beck ile iki memleketi alâ kadar eden meseleler üzerinde bir görüşmede bulunmuşur.

PARİSTE

Paris, 19 (A.A.) — Hariciye nazırı Delbos, bugün öğleden sonra Fransanın Ankara büyükelçisi B. Ponsot'yu kabul etmiştir.

Feshane ve Hereke fabrikaları

Feshane ve Hereke mensucat fabrikaları Türkiye yünlü dokuma ve yün ipliği fabrikaları anonim şirketine devredilmiştir. Tasfiye edilecek olan Feshane mensucat Türk anonim şirketi için müdür Bay Mithat Recai Öğdev tayin edilmiştir. Tasfiye memuru bir sene birinci Vakıf hanındaki dairesinde bu işle meşgul bulunacaktır.

ESERLER

Sıhhiye mecmuası

Sıhhiye mecmuasının 84 numaralı sayıları bir çok faydalı yazılarla intişar etmiştir. Tavsiye ederiz.

HATAY

Anayasa ve stato projeleri hazırlandı

Cenevre, 19 (Hususi) — Mesaisini bitiren Hatay meselesi eksperler komitesi ayın 24 ünde toplanacak Milletler Cemiyeti konseyine takdim edilme üzere mufassal bir rapor hazırlamıştır. Raporda konsey tarafından halledilmek üzere lisan ve Suriye ile Türkiye arasında bitaraf bir muntaka tesisi işi açık bırakılmıştır.

PROJELERDE NELER VAR?

Cenevre, 19 (A.A.) — "Journal des Nations", Hatay meselesini tetkik eden mütehasşislar komitesinin mesaisini mevzuu bahsederek diyor ki:

"Komite Milletler cemiyeti konseyinin geçen 27 kânunusani tarihli kararında zikredilen prensiplere uygun olarak Hatayın statüsü ve ana yasası projelerini hazırlamıştır. Statü projesi şu fasılları ihtiva etmektedir: Umumi ahkâm, irtibat, harici işler, vatandaşlık sıfatı, Milletler cemiyeti konseyinin umumî kontrolü, Hatayın askerlikten tecridi, Türkiye ve Fransanın teğriki mesaisi, Milletler cemiyeti konseyinin karar ve tavsiyeleri, ekalliyetler, güm-rük idaresi, ekalliyetlerin idaresi, İskenderun limanı, posta ve tel münakalâtı meriyete girme tarihi.

Ana yasa projesine gelince, bu da şu noktaları ihtiva etmektedir: Umumi ahkâm, kuvvetlerinin teşkili, teğri kuvveti, icra kuvveti, adliye kuvveti, hukuku esası, bir de bunlara dil meselesinin ve tahdidî hududun ilâvesi lâzımgelmektedir. Burada dönen şayialara göre Memencioğlu Hatayda Türk dilini mütefevvik bir lisan olması Milletler cemiyeti kararının muktezasından olduğu nu ileri sürerek Türk ve Arap lisanları arasında gayri tabii bir müsavat tesisini reddetmiştir. Mesele konseyin 27 kânunusani tarihli kararının tefsiri mahiyetinde olarak bu defa konsey tarafından halledilmek lâzımgelmektedir.

300 harp gemisi bu gün İngiliz kralının önünde geçit resmi yapıyor

Portsmouth, 19 (A.A.) — Kral yarın Spithead'de öğleden sonra yirmi senedenberi görülmedik muaz-zam deniz geçit resmini seyredecektir. Geçit resmine 145 İngiliz harp gemisi ile 16 ecnebi harp gemisi ve keza birçok büyük yolcu vapurları, balıkçı gemileri, yatlar ve diğer muavin gemiler iştirak edecektir. Bu suretle resmi geçitte bulunacak gemilerin adedi 300 den fazla olacaktır.

En büyük ecnebi harp gemisi Arjantin'in 28,000 tonluluk Mereno zırhlısı ve en küçük ecnebi harp gemisi de Estonyanın 600 tonluk Kalev denizaltı gemisidir.

Resmî programda Almanların Graf Speec kruvazörü, resmi geçide iştirak edecek olan en modern ve en enteresan harp gemisi olarak tavsiif olunmaktadır.

İtalyan kralı Peştede

Bir Yugoslav - Macar anlaşması mı yapılacak?

Budapeşte, 19 (A.A.) — İtalyan hükümdarları saat 10,30 da hususi trenle buraya gelmişlerdir. Naib Horthy, hükümdarları istasyonda karşılamıştır.

Paris, 19 (A.A.) — İtalyan Kralının Budapeşte seyahatini mevzuu bahseden Nouvelle gazetesi diyor ki:

"İtalyan hariciye nazırı Kont Ciano, İtalyan — Yugoslav anlaşmasını itnami edecek olan Yugoslav — Macar anlaşmasını tahakkuk ettirmek projesinden vaz geçmiş değildir. Söylediği nutukta esasen buna temas etmişti. Bugün de iktidar mevkiinde bulunan Macar devlet adamlarına da bu hususta güvenmektedir. Diğer taraftan bu harekete Almanyanın da yardım ettiği anlaşılıyor. Fakat bu hareket Yugoslavya naibi Prens Pavl nezdinde

İtalyaya girmesine müsaade edilen Uç İngiliz gazetesinden Observer diyor ki:

Dünya sulhunun temelini için İngilterenin Almanya ile anlaşması lâzımdır.

"İngiltere, artık milletler cemiyeti esasına dayanıyor. Milletler cemiyetini tahkim edelim, fakat hakikatleri de olduğu gibi görelim."

İtalya Başvekilinin emriyle İtalyaya yalnız üç İngiliz gazetesinin sokulmasına müsaade edildiği malumdur. Diğer gazetelerin hepsi İtalya aleyhine yazdıkları için İtalya hudutları içine girmekten menedülmüştür. Müsaade edilen üç gazetenin birinin adı "Observer", diir ki, mütemadiyen yalnız İtalyan değil; aynı zamanda Alman taraftarlığı yapmakla da tanınmıştır. Daha doğrusu İngilterenin İtalya ve Almanya ile teğriki mesaisine taraftar bulunmaktadır.

Habeş harbi esnasında Milletler Cemiyeti misakına dayanıp İtalya aleyhine zecri tedbir alınmasına da atez püskürmüştü. Ve neticede zecri tedbirlerin fihlakika tesir etmediğini görürünce, "Biz demedik miydi?", novinden makalelerle kendini tantanalı bir surette haklı göstermişti.

Bu gazetenin başlıca makalelerini yazan J. L. Garvin isimli beynelmilel şöhrete sahib bir siyaset muharriridir. İtalyada olduğu kadar Almanya da da yazuları sevikle okunmakta ve Alman radyo istasyonları tarafından vakit vakit bütün Almanca konuşan dünyaya neşredilmektedir.

J. L. Garvin'in "Observer", gazetesinin son sayısında çıkan ve İngiliz - Alman anlaşmasını terviç eden aşağıdaki yazısı, Milletler Cemiyetinin çürük vaziyette olduğuna da işaret etmektedir. Mühim kısımlarını tercüme ediyoruz:

"Eğer zavemiz sulhu muhafaza etmek ve gelecek iki üç sene içinde eskisinden daha müthiş bir harb feâketinin önüne geçmek ise, bir diğer yol aramalı ve onu vaktinde bulmalıyız.

En iyi zaman şimdidir. Harpten kurtulmak çareleri araştırdığımız zaman görüyoruz ki, dünya sulhuna doğru giden bir tek emin yol vardır. Başka yol yoktur. Dünya meselelerinin sâkin bir kafa ile halline medar olacak o pratik anahtar da İngilizlerin Almanlarla anlaşmasıdır. Eğer mutlak gayemizin sulh olduğunu iddia ediyorsak, bunun yerini tutacak daha iyi bir tedbir yoktur. Diğer hal suretleri, hattâ bir iki sene evveline kadar dikenli meseleleri neticelendirmeğe kâfi gibi görünmüştü. Halbuki bugün, o hal suretlerinden hiçbirinin işe yarayacağına görüyoruz. Zaman geçiyor. Diğer bir yolu tecrübe etmeliyiz.

Müteveffa kral beşinci Corc'un iki sene evvel yapılan jübile merasimindenberi hâdiselerin bir nevi ihtilâh olmuştur. Çetin tecrübenin terbiyesi altında mümkün olan ve mümkün olmayan şeyleri ayırdetmeğe sevk edilmiş. Zecri tedbirleri tatbika kalkışmakla Habeş buhranını Cenevre prensiplerine yatıştırmağı denedik. Ve gördük ki, Cenevre, bugünkü azalmış âzaları ile, öyle bir iş başaracak kuvvette değildir. Neticede, hiçbir usulün muvaffak olamayacağı bir tamamîyetle, Habeş imparatorluğu harab oldu. Milletler Cemiyetinin otoritesi bozuldu. Ve Akdeniz Hind yolunun eski emniyeti munselib oldu.

Bu gayet bariz bir dersti. Hiç şa-

pek o kadar muvaffak olamıyor. Roma — Berlin mihveri böyle bir anlaşmada Paris — Londra hareketine karşı bir engel görmektedir. Acaba Macaristan kendisine yapılan teşçilere kapılarak Almanya ve Avusturya gibi tek komşusu Küçük Antant devletleriyle arasındaki uçurumu daha ziyade derinleştirecek midir?

kaya gelmeyen bir ders... Milletler Cemiyetini muhafaza etmek için yükseltmek, yahud daha geniş vaziyet riki mesai ile bugünkü vaziyeti kurtarıp ideal bir mevkie çekip istiyebilirsiniz. Yahud hemem tatbika girişmelisiniz. Fakat hatırladık da, biz, sulh gayesinin kendine met verdiğimiz için, hakikaten olduğu gibi kabul etmemiz lâzımdır. Çünkü Milletler Cemiyetinin esas yaseti, Milletler Cemiyeti esasını yanyordu. Bugün, heyhat, Milletler Cemiyetine herhangi sağlanmamın bir siyaset istinad ettiremez. Çünkü Milletler Cemiyetinin kâfi derecede bir esasa malik değildir.

Bütün İspanya yarmadadır. İspanya yapmak ümidile Rusyanın, İspanyadaki ihtilâli komünistleri esasla maye etmesi dolayısıyla Almanya İtalya, İspanya işine karıştırmamalıdır. İspanya himayesi olmasaydı, Rusya ve İtalya asiâ müdahale etmezlerdi. Hattâ, bugün bütün şiddetli kuvvetler edegelmekte olan dahillik le vücud bulmazdı.

Sulh uğrunda, demokrasilerin Bolşevik diktatörlüğüne karşı çaba gösteren Almanya ve İtalya komünist aleyhtarı diktatörlüğü çalışmalıdır.

Memleketlerin dahili idarelerine bakmıyarak bu pratik teşvissai usulünü, henüz nakiseder olsa, kabul etmemiz lâzımdır. Eğer atez verecek bir yangın halinde memleketi kurtarmak için yegâne çare budur. Aynı tarz muhakeme, diğer yük çevrede ve daha geniş meseleler için dahi kullanılmalıdır.

İspanyada asiler

Yanan bir şehiri aldılar

Londra, 19 — Asiler, hükümetlerin ateşe verdikleri Amorobleta şehrini almışlar ve ilerlemelerine devam etmişlerdir.

ŞEHİRDEN ÇIKIYORLAR, FANSA MANEVİYATLARI SAGLAMLI

Bilbao, 14 (A.A.) — Civar şehirlerin asiler elinde bulunması dolayısıyla, fanstaki kuvvetlerin mukavemet imkanları kalmamıştır. Bask kıtaları Amorebieta'yı tahkim etmişlerdir.

Bask kuvvetlerinin manevî hareketleri mükemmeldir.

KIZILLAR ŞEHRE ATES VERDİLER

Amorobieta 19 (A.A.) — Harp muhabirinin de dahil bulunduğu bir Fransız bir İngiliz ve bir Amerikalı harp muhabiri şehre nasyonalist kuvvetlerin müdahalesiyle yanmaya başlayan şehre girerek kızilları şehre ateş verdiklerini ve kilise yanındaki yanmış on beş metre yüksekliğinde alelele tutuğu tesbit etmişlerdir.

ALMANYAYA NAZARAN DA FANSA ADEMİMDÜHALE

PRENSİBİNİ İHLAL ETMİŞLER. Berlin, 19 (A.A.) — Berlin gazetelerinde, İspanyol hükümet tayyareleri, Fransada karaya inmeleri meselesini meşgul ediyorlar.

Berliner Lokal Anzeiger gazetesi aksi isbat edilmedikçe, bunun ademiye dahale prensipinin aşkıtan aşka demek olduğunu bildiriyor.

Deutsche Allgemeine Zeitung gazetesi yazıyor:

32 tayyarenin 32 sinin de memleket bir iniş yaptıklarına Almanya da inanmıyor. Buna binaen ademiye le prensipinin açık bir surette ihlali zuubahistir.

Dün Ankaranın yaşadığı 19 Mayıs bayramı

Stadyumda idman hareketleri yapıldı

Ankara, 19 (Hususi) — Atatürkün Samsuna ayak bastığı günün 18 inci yıl dönümü bugün, bütün yurd içinde olduğu gibi Ankarada da gençlik ve spor bayramı olarak kutlanmıştır.

Bayram, saat yedide, büyük şefin bundan 18 yıl önce 19 Mayıs 1919 günü sabahı, Samsunda karaya çıkışları saati tesiden atılan toplar ve fabrikaların sürekli bir surette çaldıkları düdükle başlamıştır.

Spor şenliklerinin başlayacağı saatten çok önce stad, sahayı çevreleyen tel manialara kadar halkla dolmuş bulunuyordu. Saat 14 den itibaren de mebuslar, kordiplomatik, Vekâletler ileri gelenleri ve diğer davetliler kendilerine ayrılmış olan loca ve tribünlerde yer almışlardır.

Şeref tribününde başta Meclis başkanı Abdülhalik Renda olduğu halde bütün vekiller bulunmakta idiler.

Mızıkanın çaldığı ve herkesin iştirak ettiği istiklâl marşile şenliklere başlandı. Ve bunu İçişleri bakanı ve Parti genel sekreteri Şükrü Kaya ile Bolu sayı Cevad Abbas Gürenin nutuklarıyla gençler adına Hüsnü Gökselin söylediği hitabe ve kız lisesinden Melâhat Saltekinin idare ettiği and içme merasimi takip etti.

Bundan sonra ilk önce kız talebenin kız lisesi beden terbiyesi muallimi Mediha Unatın idaresinde, idman hareketleri yapmışlar ve bunları lise beden terbiyesi muallimi Mahmudun idaresinde erkek talebelerin yaptıkları hareket takip etmişlerdir. Sürekli alkışlarla karşılanan bu hareketi sonra da yüksek Ziraat enstitüsü ve yüksek beden terbiyesi kız ve erkek talebeleri idman gösterilerini yapmışlardır. Spor şenliklerine onuncu yıl marşile nihayet verilmiştir.

Cavad Abbas Gürer'in nutku

Ankara, 19 (A.A.) — Gençlik ve Spor bayramı münasebetile bugün stada yapılan şenliklere başlanırken Bolu mebusu Cavad Abbas Gürer şu nutku söylemiştir:

On sekiz yıldanberi, bize, asırlardır tarihin kaydetmediği, zengin, saadetli günler yaratan, ve dünya milletleri arasında, bize en şerefli millet yeri kazandıran, o büyük kurtarıcı ve yaratıcı aziz Atatürk'ü derin tazimlerle selâmlar, sevgili yurttaşlarımızın yüksek katlarına saygılarını sunarım.

Yüksek duvarlarla çevrilen sarayını vatan bilen, benliklerini unutan kölelerle, vicdan ve bilgilerini riya, tebasbus ve yalana feda eden yakınlarını millet zanneden Osman oğullarının sonucusu, on sekiz yıl evvel Türkiye Türklüğe giydirilmek istenen kapkara esaret kaftanının en büyük yardımcısı, yarıdakı ve parçalanmakta olan sevgili yurdun üzerinde koyu bir ihanet devri kesilmişti. Düşmanlar, asırlarca cehalet ve keyfi idareler başına, getirilen benedegân veya kafasızar yüzünden, çökelemekte olan Osmanlı devlet ve camiasının bütün mesuliyetini Türkiye yükletmek istiyorlardı.

Düşman orduları, ölüm karanlıkları yaratan bir kâbus gibi, güzel vatanın her köşe ve bucağını tutmuşlar, millet ve memleketi felce uğratmışlardı. Türk halkına hakaret başlıca zevkli vazifelerdi.

Bu işgal ordularına, arkalarını dayıyan ve tarihin bize apaydın gösterdiği geldikleri yerleri unutmış ve taşdıkları kanların kaynağını aramamış olan anasır, Türkün aleyhine yürütülüyordu.

Türk camiası içinde Türk görünen fakat aslen Türk olmayanlarla, bazı safdiller, manda dilenciliklerini Türkiye bir nevat yolu olarak gösteriyorlardı. Bu sralarda devlet idaresinin başına getirilenler ise, her zamankinden daha fena yaradılışlı insanlar, vatan ve milletle hiçbir alakaları kalmamış

olan kalpsizlerdi.

Bu hükümetler ve onları getiren padişah, müstevli düşmanın tamamen bazicesi bulunuyorlardı. Hele sık sık değiştirilen kabineler, biri diğerinden üstün olmak için, Türk camiasını ezmede yarış ediyorlardı.

Kardeşlerim, Bu eilm ve feci felâket girdabından kurtulmak için sızlıyan vicdanlar, düşünebilen dimağlar söndürülüyor, bu Türk çocukları, hapse, idam sehpasına gönderiliyor, veyahud yurtları dışına sürülüyor, zindanlara atılıyor. Birbirini takip eden bu boğucu, musibet lavları önüne geçmek için, topsuz ve tüfeksiz bırakılan ve bir avuç kadrosile kumandanları emrine bakan kahraman orduda ve onun ana kaynağı olan fedakâr millette kurtuluş umudleri hergün biraz daha azalmakta ve vicdanlı, namuskarı ferde ve cemiyetler gamli, derhli, tereddütlü idiler.

B. Abbas Gürer

Kanlarını içlerine akıtan bütün vatansevenler, bu acı halin göresinde hareketsiz kalmış cesetler gibi, birbirlerine "Ne olacağız?", sualini soruyorlar, fakat en nihayet işi yarına bırakıyorlardı.

Yarında doğacak beşer üstünde kudsi, bir kudret ve kuvvet adamı aramak ve böyle bir varlığın vücuda geldiğini istemek başlıca tesellileri idi.

Yurttaşlarım, Kaynayan kalpler, ağlayan analar, içlerinden gelen yığın yığın, samimi temenniler, o zamana kadar az tanıtılan Türk kurtarıcısının azim ve iradesini, yüksek dehasını besliyor, ona harekete geçmek anını tacil eden tedbirler aldırıyor.

O, artık herkes için malûm olmaya başlamıştı. Bu kurtarıcının yaşadığı ev, Türk münevverleri için bir mabet ve çok seviştiği askerler için umumî bir kargah olmuştu. Kapısından içeri umutsuz girenler, büyük adamı gördükten sonra, tekrar alevlenmiş kavi imanlarla yerlerine, vazifelerine dönüyorlardı. Ona bel bağlayanlar emirlerini, işaretlerini bekliyorlardı.

Bir gün fert gibi yalnız kendi adıyla sanıye millet sinesine atılarak iş görmeye andiçmiş olan Mustafa Kemal, hedefine vasil olmak için takip edeceği yolun tamamen meşgul iken bir tesadüf değil, bir teveccüh ve tevcih değil yine onun, o yüksek dimağın doğurduğu kıymeti yenemeyenler onu ya kendilerinin aleti olur, veya mahvederiz zavallı kuruntusu ile ona vazife vermişler ve İstanbuldan uzaklaştırıyorlardı.

Onu sahile çıkaracak, memuriyetine isal edecek yaşlı ve zayıf teknenin ne pusulası düzgündü, ne de pareketesi vardı. Bundan başka, o zaman kendisine çok samimi ve hakiki bir istihbaratın sahibi, arkadaşı "gitme Kemal, batıracağız", ihtarına karşı: "Millet batıyor, duramam gideceğim, cevabını verdi.

Çünkü o "vicdanî milletinin iradei âliyesine tabi olarak milleti müstakil ve vatanı masun görünceye kadar çalmış ahdiye, gidiyordu.

İstanbuldan bir avuç karargâhile bindiği ve sür'atle hareketini emrettiği köhne tekne, Karadenizin azgın ve kudurmuş dalgaları göğüsleşirken, kaptana rota çizdiren Mustafa Kemal, ilk hamlesile, onun takibine koyulan düşman torpidolarından, iftiharla, gururla, sürurla yaşadığımız bugünü kurtarmıştı.

Üç gün, üç gece, Karadeniz, dalgalının beyaz köpükleriyle "Bandırma"

Şükrü Kaya'nın nutku

Ankara, 19 (A.A.) — Dahiliye Ve Kili ve C. H. P. Genel Sekreteri Şükrü Kaya, Atatürkün, Türk milletinin kurtuluşu savaşını açmak için Samsuna ayak bastığı bugün münasebetile Ankara stadyumunda yapılan spor bayramı şenliğinde toplanan gençlik ve halka hitaben şu nutku irat etmiştir:

Yurttaşlarım, Cumhuriyet Halk Partisinin 1927 ilkteşinde Ankarada toplanan ikinci kurultayında Partinin genel başkanı Atatürkün nutku şöyle başlar:

vapuruna ufuklar çizerek aziz misafirini şer nazarlardan saklarken, dördüncü günün şafağına doğru sakinleşmiş, Samsun limanında koruduğunu, meltemle selâmlamış ve selâmetlemişti.

Kardeşlerim, 19 Mayıs 1919 salı sabahı, tabiata ve kâinata hayat ve düzen veren ve onu yaşatan güneş, ufuktan ebedi sönmiyen ışıklarını sevgili yurt üzerine yayarken, Karadenizin büyük yolcusu, o Türk müncisi Atatürk Samsuna ayak basmıştı.

Yurttaşlarım, İşte o gündür ki, Atatürk, "mukaddes istiklâlî millimiz uğrunda millette beraber nihayete kadar çalışacağıma mukaddesatı namma, çok evvel içtiği andının tatbikatına, güzel Samsuna ilk adımı atmasıyla başladı.

İşte o gündür ki, Atatürk bu andını bütün vatan halkına yaydı ve onları büyük tehlikeler karşısında bulunan Türk mevcudiyetinin kurtarılması için vazifeye davet etti.

İşte o gündür ki, Atatürk, yurdun dört çevresinde verdiği ve zaferlerle neticelenen muharebelerin hücum hatlarında tanıdığı temiz Türk kanının, yüksek cevherine güvenerek bugünkü Türkiye cumhuriyetinin ilk temel taşı nı attı.

İşte o gündür ki, Atatürk, tarihte ölmeyen ve ebediyen ölmeyecek olan yeni bir devir açtı ve bu devirle bütün dünyaya almı açık, ayakta dimdik duran ve bütün dünyaca saygı ile tanılan bir Türk dünyası yarattı.

Onu bugün yaşatmaktadır ve yaşatacakları da...

Türk tarihinin her yönden en büyük bahadırı ve Türk ulusunun aziz önderi, sevgili Atatürk'ün sağlığı için ömrümüzü veririz.

Ey Türk genç, ey Türk sportmeni, Bu büyük gün şerefine yaptığın bayramını sevgile kutlar ve mutlarım. Dünya görüp anlamıştır ki, yürüdüğü yol nurlu bir yoldur, ışığını en kudsal bir kaynaktan alan hakikat yoludur, azim yoludur, inan ve güven yoludur, bu yolu arıyan Türk çocuğu Atatürk terbiyesinin şiarında onu buldu, o gündenberi olgun ve dimağlı ileri ve yukarı bakarak durmadan ilerlemek ve yükselmektedir.

Kendini seni her yönden güçlü ve kudretli yapan bilginin ve tabiatın kaynakları içine bırak. Bilgi, yükseklerindeki mevcut dehanı açsın, Atatürk gibi dünyaya örnek ol.

Tabiat ayrılmaz yoldaşın, sevgili arkadaşın olsun.

Güneş seni tunçlandırın, dağ, su kollarını, bacaklarını çelikleştirsin, yükseklerde süzilecek çelik kanatlarını göklerle hürmetle selâmlasın.

Çocuklarım, yarının Türkiye'sini kuvvetli ve kudretli kafalarile idaresine alacak olan sizlere, uzun sağlıklar, bitmiyen sağlamlıklar ve ileri yürüyüşünüzde zengin verimli başarılar dilerim.

Samsundaki bayram

Samsun, 19 (Hususi) — Türkün Büyük Kurtarıcısı Ulu Atatürkün tarihimize yol çevirten ilk adımı Samsunumuza attığı 19 Mayıs gününün 18 inci yıldönümü çok canlı bir şekilde kutlandı. Gece karada, denizde şenlikler yapıldı.

Samsunumuzun 4 üncü Yerlimallar sergisi de bugün açılmıştır. Türk sanatkârlarının değerli eserleri, yerli mamulâtile çok güzel tanzim edilen sergiyi on binlerce halk ziyaret etmektedir. Sergi on beş gün açık bulunacaktır.

"1919 senesi mayısının 19 uncu gününü Samsuna çıktım. Vaziyet ve manzarayı umumiye, Osmanlı devletinin dahil bulunduğu grup, Hrabî Umumide mağlûp olmuş, Osmanlı ordusu her taraftan zedelenmiş, şeraiti ağır bir müta-rekename imzalamış, büyük harbin uzun seneleri zarfında millet yorgun ve fakir bir halde, millet ve memleketi Harbi Umumiye sevkedenler kendi hayatları endişesine düşerek memleketten firar etmişler. Saltanat ve hilâfet mevkiini işgal eden Vahdetin mütereddi şahsını ve yalnız tahtını temin edebileceğini tahayyül ettiği deni tedbirler araştırmakta. Damat Ferit paşanın riyasetindeki kabine âciz, haysiyetsiz, cebbin, yalnız padişahın iradesine tabî ve onunla beraber şahıslarını vikaye edebilecek herhangi bir vaziyete razı. Or-

B. Şükrü Kaya

dunun elinden esliha ve cephanesi alınmış ve alınmakta...

İşte bundan tam 18 yıl önce Atatürk Samsuna çıktığı gün Osmanlı saltanatının arzettiği hazin, fakat hakiki manzara bu idi. Vaziyetin vehamet ve dehşetini artıran yerli, yabancı daha birçok sebepler ve âmiller vardı. Her zaman okumamız lâzım gelen o büyük ve ebedi nutukta böyle acı levhalar, ibret ve ders alınacak manzaralar pek çoktur.

Asırlarca geniş ve derin hareketlerle cihan tarihinde büyük yer tutmuş, insanlığın tarih ve taliine hâkim olmuş bir devlet çöküyor, bu muazzam inhi-zam ve inhidamın en mağduru olan Türk milleti de enkaz altında bırakılıyor ve mahvedilmek isteniyordu. Tertip tamamdı, yer yer tatbikata geçilmişti. Memlekette elem ve ıstırap umumî idi. Fakat, bu dehşetli felâketin acısını en çok duyan, o gün Samsuna çıkan o genç generaldi. Türk milletinin tarih ve taliine onun vicdan ve irfanı sonsuz ve kuvvetli bir mihrak olmuştu.

Onun his ve kanaatine göre Türk milleti böyle bir akıbete elbette lâyık değildi ve bu millet, tazyik ve tertibin dehşet ve tesiri ne olursa olsun esarete kabil değil tahammül edemezdi. Yer yer mevzîl millî birtakım aksülâmel hareketleri başlamıştı bile...

Mustafa Kemal, memleketi bu vaziyetten çıkarmak için hazırladığı siyasi ve süel plânını tatbik için Samsuna çıkmıştı. Plânının muvaffakiyetle tatbik olunacağına, bu memleket ve bu milletin her şeye rağmen ve her şeye karşı ve herhalde kurtulacağına tam bir inanı vardı.

Ona bu inanî müsbet ve modern ilimlerle mücehhez bir dimağ, çetin tecrübelerle artmış malûmat, en güç şartlar altında en zorlu savaşlarda kazanılmış, mütemadî ve mütevalî zaferler vermişti. Çelikten bir irade ve hususile hudutsuz millet, ve vatan sevgisi bu inancı kuvvetlendiriyor; Türke karşı reva görülen feci akıbet, irtikâp olunan zulüm ve vahşet, kararındaki hassasiyet ve heyecanı artırıyordu.

O, Türk milletinin ve millî ordunun kıymet ve kabileyetini herkesten iyi biliyor, onun içini ve ruhunu herkesten iyi tanıyor ve çok seviyordu.

Onları bir Türk çocuğu ve bir asker olmak haysiyetle tabîl bir his olarak yalnız vicdaniyle ve irfaniyle

sevmekle kalmıyordu. O, onları metli ve kudretli karakterlerle, tutun ve zor şartlar altında, harp ve danlarında, meydan muharebelerinde, birlikte yapılmış savaşlarda, kazanılmış zaferlerde öğretilen milletine inaniyor ve Türkiye'ye güveniyordu. Anadolu'ya geçmek için Samsuna çıkmıştı ve orduyu le yaptı ve öyle de oldu.

Millet, ona inandı; ordu, vindi.

O günden bugüne kadar geçen yılın menakibi, cihan tarihine muş uzun bir zafer destanı, onu gelecek nesillere olduğu kadar tacaaktır.

Bizce Atatürk inkılabının Türkiye'ye reel mevzuu bugünkü Türkiye, Hür, medenî, müterakki, çağdaş, milletler arasında sevilen, dostluğuna ve sözüne kudret ve kuvvetine dayanan, ileri ve dinamik cumhuriyet Türkiye'si.

Bu medeniyet ve insanlık cihanın önünde dikilmiş duruyor, kes onu istediği gibi, müşahideler yapıyor. Medeniyet, hakiki iyilik ve güzelliği seviyor, eseri çok beğeniyorlar. Bu en az memnun olanlar, onun kurucuları ve yapıcılarıdır. Onların dediği Türkiye, o kadar yükseldi zeldir ki, onun tahakkuk sekiz üriyet hâlâ tasavvur bile edemiyor. Onu aramak, bulmak ve tahakkuk tirmek - işte Atatürk inkılabının ali.

Kara günlerin ve akılların lerinden hiçbir şey gelmediği hiçbir şeyi beğenmeyenlerin tedavi edebilecek ilaç hâlâ bulamıyor. Onlar, zehirlerini, yazırları ve le evvelâ etrafa saçmak istiyor. rini göremeyince kendi zehirini lâzımdır. Fakat saçacakları den, kendilerini kurtarmak için mazsa bile etrafı korumak için insanlık borcudur.

İşte yurttaşlarımız, 19 Mayıs küll şartlar içinde bile kendilerini letine inanın bir remzidir.

19 Mayıs, bozgunculuk, ve menfîlik illetlerine karşı, desinin ve insan zekâsının, şahsında tecelli eden en şifalı zehirdir.

19 Mayıs, güçlükler ve içinde bunalmış, gerek ferd, cemiyet halindeki insan, hediye ettiği en canlı bir tesellî mit kaynağıdır.

19 Mayıs, Türk milletinin savaşını başladığı ışıktı tarih, yalnız bizim için değil bütün tarihi için mutlu bir gündür. O beridir ki, insanlık camiası, lî misyonu medeniyet ve kalkınma ru' olan Türkiye, yeniden insanînin başında görüyor.

Türk, hür ve müstakil kalmış kimbilir beşeriyet tarihi daha dar zülüm, tazyik ve senaat sürüne şahid olacaktı.

İdealimizdeki medeniyet ve lık sevgisinin samimi sıcaklığıyla Osmanlı saltanat ve idaresi etrafını saran ve haksız olmaları de sirayet ettirilen kin, haksız buzlanı eritmiştir. Türkün her birini eritmiştir. Türkün her tiyi, onlar da, şimdi bize her vesile göstermektedir.

Kuvvetli ve kudretli ordumuzun leketin hudutlarımız ve milletimizin muhafızı olmakla kalmayı cihan münasebatında dünya müessesir bir koruyucusu sayılıyor.

Türk milleti istikbalinin emniyetli olarak medeniyetin ve refahının sek seviyesine bir an evvel vatan için, devlet teşekküllerile birlikte birliği yaparak, ve bütün bir halinde her şubede çalışmakta, maddi terek ve muayyen bir hedefe ilerlemektedir.

Milletin emeğiyle ve elle çalışarak bu işler kültürel, ekonomik, sosyal ve sosyal sahalarında, medeniyetler vermiştir. Bunlar topkalmamış ne yazılmış, kazılmış ve yazılmış

19 mayıs gençlik bayramı

rimizde dayandığı geniş ve mühim hakkı ile mütenasib bir hızla hamle alıyor. Çünkü artık onun asil ve asil kaynağı ruhumuzda ve kafalarımızda layık olduğu açıklık ve berraklıkla yerini ve manasını almış bulunuyor. Bundan tam 18 yıl önce Türk ulusunun ve Türk yurdunun varlığına ölüm ve yokluk uğrunun çökerken aramızda düşman orduları çıktığı gün İstanbuldan ayrılan Atatürk de dört gün sonra 19 mayısta Samsuna ayak basmış, fedakâr ve şefkatli ve yiğit gözleri ile demir elini Türk milletine uzatarak ona varlık ve hayat zarureti haykırmıştır. Destanlarını hepimizin bildiğimiz yoklukla varlık savaşında Atatürkün sesi üstün gelmiş, Atatürkün kuvveti zafer kazanmıştır. İşte Atatürkün dimağı ve idaresi kadar halikulâde kalmış olan bu bedenî kuvvetini Türk milletinin spor bayramına temel, örnek tutmaktan daha asil ve münasibi düşünülebilir mi?

Şimdi kutladığımız bayram, bu eşsiz ve örneksiz ahenk ve güzellikten ve bu suretle Türk milletinin tarihine yeniden son doğuşun ilk sesi olan vatan ufuklarında ebedî bir ışık yayacak olan 19 mayısın bize ilham ettiği mana kuvvetli bir spor sevgisidir.

Hayatın en doğru tezahürü sağlamlık ve doğrulukla ifade ve izah olunabilir. Türk vatani bunu bizden haklı olarak bekliyor.

Bu yolda değişmeyen emeğimiz bütün kuvvetlerin ve güzelliklerin sembolü olan Atatürktür.

Türk genci örneğe sadık kal ve ona layık ol...

Yaşamın Atatürk... Yaşamın Türk gençliği.

Muhiddin Üstündağdan sonra kız muallim mektebi talebesinden Bayan Muzaffer çok ateşli bir söylev verdi.

YAŞASIN TÜRK GENÇLİĞİ

Nutuklardan sonra kız talebelerin jimnastik hareketine başlandı. Yüzlerce kız, Bayan Mübeccelin çok muvaffakiyetli idaresi ile dakikalarda alkışlandı. Verilen kumanda en küçük bir yanlışsız yerine getiriliyordu.

Kız talebeden sonra B. Hâmidin idaresi ile erkek talebelerin jimnastiklerine başlandı. Çok muntazam bir boy sırası yapılmış olduğundan bir çeşid elbiseli çelik vücutlu genç-

nan bugünkü nesle düşer. Bir milletin en aziz sermayesi ve en kıymetli varlığı nüfustur. Bu kadar doğru, fakat acı bir hakikatte bir milletin düşünebilecekleri felâketlerin en büyüğü nüfus kıtlığına uğramasıdır.

Var olsun Türk anaları.

Nüfus hareketleri ve istatistikleri de gösteriyor ki, yakın ve uzak bize böyle bir felâket mukadder değildir. Fakat, unutmamalıdır ki, insan hareketinde, medenî faaliyet ve milletler münasebatında yette ve milletler beraber kademeler çok yeri olmakla beraber kadim ham kütleyle daima hâkim olmuştur.

Bugüne kadar bildiğimiz cihan tarihi, kaliteli insanın ham kütleyle hâkim olduğunu gösteriyor.

Atatürkün direktifleri, emirleri İnönünün çalışma hedefi, Kamutay bu gayeye matuftur. Kamutay bu ülkünün en büyük mürevvici bu ülkünün ve daimî mürakibidir. Devdikkatli ve Cumhuriyet Halk Partisinin teşekkülleri faal ve mesul üyeleri bu gayeye varmak için vazifelendirmişlerdir. 19 Mayıs gününün spor ve gençlik gösterilerine hasredilmesinin manası budur.

Spor ve hareket, Türk milletinin çok sevdiği bir eğlence ve pek iyi bildiği bir iştir. Türk milleti, muharebeyi bile bir sportmen mertliği ile yapar ve herkes bilir ki icab ettiği vakit onu en iyi yapar.

Bugün Türkiyenin her tarafında milyonlarca Türk 19 Mayıs gününü kutlularken çocuklarının spor gösterilerini gözleri yaşararak, fakat

Beyoğlu Halkevi sporcularının yaptığı geçit resmi ve beden hareketleri.

lerin hareketini uzaktan seyredenler alkışla iktifa etmeden:

— Bravo!...

— Yaşamın Türk gençliği!...

Diye bağırıyorlardı.

GEÇİT RESMİ NASIL OLDU?

Jimnastik hareketinden sonra geçit resmine başlandı. Vali ve belediye reisi üstündağ, General Osman Tufan ve diğer askeri ve mülki zevat balkonda yerlerini almışlardı.

Geçide uçak talebesi başladı. Bundan sonra Üniversite talebeleri, Kız öğretmen okulu, İstanbul kız lisesi, Şişli Terakki lisesi, Bakırköy, kız ortaokulu, İnönü ortaokulu, Nişantaş kız ortaokulu, Süleymaniye kız ortaokulu, Boğaziçi lisesi, Galatasaray lisesi, İstanbul, İstiklâl, Işık, Kabataş, Şişli Terakki, Yüce Ülkü, Okullar güneşi liseleri,

göğüsleri emniyetle ve iftiharla kibararak, kızlarının ve oğullarının sağlamlıklarını, gürbüzlüklerini, güzelliklerini ve güzel ritmik hareketlerini, bilhassa sıhhatlerini ve nesellerini görmekle sevineceklerdir.

Kendi çocuklarında kendilerinin ve dedelerinin bu ananelerinin daha kuvvetli ve daha canlı yaşadığını ve ilerlediğini göremek öğüneceklerdir. Onlar, kara ve denizde sporlar ve yarışlarını ve güçlerini bilirler ve yaparlardı. Siz bunlara sporların en zevkisini ve en lüzumlu-sunu da ilâve edeceksiniz: Hava sporu.

19 Mayıs bayramı, bu itibarla, yalnız siz değil, bütün Türk milletinin, kendi kuvvetine, kendi benliğine, kendi davasına inanışının ve böylelikle tarihi yeniden doğuşunun bayramıdır.

Türk gençleri, Şimdi hikâyesi size bir masal olan Sevr muahedesi, Türk çocuklarına spor ve izciliği menediyordu. Zayıf, hastalıklı, dayanıksız, binaenaleyh haysiyetsiz ve serefsiz olarak yetişen gençlikle Türk nesli kurtulmak, kurutulmak isteniyordu.

Bu en aziz hayat membarı kendi kendine kuruyup gidecekti. Türk'lüğe karşı yaptığı binbir cinayetten sarfınazar Türk gençliği ve Türk milleti aleyhinde bu işkenceli idam kararını kabul ve imzalayan bir rejimin kendini de, tahtını da, hilâfetini de, saltanatını da çiğnemek ve devirmek her millet için bir borç olurdu.

Bu en aziz hayat membarı kendi kendine kuruyup gidecekti. Türk'lüğe karşı yaptığı binbir cinayetten sarfınazar Türk gençliği ve Türk milleti aleyhinde bu işkenceli idam kararını kabul ve imzalayan bir rejimin kendini de, tahtını da, hilâfetini de, saltanatını da çiğnemek ve devirmek her millet için bir borç olurdu.

Bu en aziz hayat membarı kendi kendine kuruyup gidecekti. Türk'lüğe karşı yaptığı binbir cinayetten sarfınazar Türk gençliği ve Türk milleti aleyhinde bu işkenceli idam kararını kabul ve imzalayan bir rejimin kendini de, tahtını da, hilâfetini de, saltanatını da çiğnemek ve devirmek her millet için bir borç olurdu.

Bu en aziz hayat membarı kendi kendine kuruyup gidecekti. Türk'lüğe karşı yaptığı binbir cinayetten sarfınazar Türk gençliği ve Türk milleti aleyhinde bu işkenceli idam kararını kabul ve imzalayan bir rejimin kendini de, tahtını da, hilâfetini de, saltanatını da çiğnemek ve devirmek her millet için bir borç olurdu.

Bu en aziz hayat membarı kendi kendine kuruyup gidecekti. Türk'lüğe karşı yaptığı binbir cinayetten sarfınazar Türk gençliği ve Türk milleti aleyhinde bu işkenceli idam kararını kabul ve imzalayan bir rejimin kendini de, tahtını da, hilâfetini de, saltanatını da çiğnemek ve devirmek her millet için bir borç olurdu.

Gaziosmanpaşa, Eyüb orta, Gelenbevi orta, Kasımpaşa, sanat orta okulu geçtiler.

Mekteblilerin geçit resminden sonra aslan güreşimiz Çoban Mehmet muazzam vücudu ile Türk bayrağını dalgalandırarak tribünün önüne geldi. Arkasında eskrimciler, güreşçiler ve bütün spor klüpleri kendi formaları ile geliyorlardı.

Geçit resminden sonra mektebliler aıka kapıdan çıkarak Cumhuriyet âbidesine geldiler. Abidenin etrafı yüzlerce genç kız ve erkekle çevrildikten sonra İstanbul klüpleri ve Türkkuşu İstanbul şubesi, orta okullar tarafından hazırlanan büyük çelenkler merasimle konularak Taksimdeki senliğe nihayet verildi. Talebeler bando muzika ile İstiklâl caddesinden geçerek dağıldılar.

Dün Taksim stadında ve Cumhuriyet âbidesinde yapılan merasim şimdiye kadar yapılan merasimlerden çok daha idareli ve muntazam olmuştur.

FENER STADINDA

Gençlik bayramı Kadıköyünde Fener stadında da büyük bir intizam ve mükemmeliyetle yapıldı. Buradaki merasimde bulunmak üzere gelen seyirciler çok erkenden sahaya dolmuş, saat 9,5 de de bütün mektebliler yerlerini işgal etmiş bulunuyorlardı.

Kadıköy kaymakamı B. İhsan, askeri ve mülki zevatla sahaya gelecek mekteblileri teftiş etti. Mektebliler:

— Nasılsınız?..

Sualine birer asker gibi ve çelik bir sesle:

— Sağol!..

Diye mukabelele bulundular. Bu esnada genç izciler seyircilere renkli vecizeler dağıtmakta, ayrıca sahaya serpmekte idiler.

Teftişten sonra Kadıköy kaymakamı kürsüye gelerek bir söylev verdi. B. İhsan 19 Mayıs gününün ehemmiyetini tebarüz ettirerek bugünün spor ve gençlik bayramı olmasının kıymetini anlattı. Türk milletinin yepyeni varlık, yepyeni bir devletin temellerini atan Atatürkün göz kamaştırıcı savaşa 19 Mayıs günü başladığını söyledi.

B. İhsandan sonra erkek öğretmen okulundan Hüsnü yüksek sesle "Çelik kolları ve dinç dimağlı kardeşler... diye söylevine başladı. 19

Dünya kuruldu kurulalı istiklâliyle ve haysiyetiyle yaşayan Türk milleti bu borcunu ödedi, hesaplarını gördü ve defterleri dürdü.

Türk Gençleri, Sağlam ve kuvvetli bir milletin çocuklarıdır. Sinirlerinizde ve damarlarımızda ananızdan ve babanızdan kalma kötü hiçbir miras yoktur. Birbirinizden farksız, sımsız, imtiyazsız, iltimasız hepimiz ayrı sevgi ve şefkat içinde, aynı hukuk ve fırsata sahip olarak bu fatanın ve milletin sinesinde yetişeceksiniz.

İftihar edeceğiniz en büyük sıfatınız, asil Türk milletinin çocuğu olmanızdır. Hayatta güveneceğiniz, en kuvvetli istinadınızda kendi çalışkanlık, kendi faziletiniz olacaktır. Bu millet size güveniyor ve sizin için çalışıyor.

Bu millet sizinle ve siz iş başına geçtikten sonra elbette daha sağlam, daha mesud ve daha sayın olacaktır. Atatürkün büyük ve ebedî nutku şöyle biter:

"Efendiler, bu beyanattımla, milli hayati hitam bulmuş farzedilen büyük bir milletin, istiklâli nasıl kazandığını ve ilim ve fennin en son esaslarına müstenid milli ve asrî bir devleti nasıl kurduğunu ifadeye çalıştım.

"Bugün vasıl olduğumuz netice, asırlardanberi çekilen milli musibetlerin intibah ve bu aziz vatanın her köşesi ni sulayan kanların bedelidir.

Bu neticeyi Türk gençliğine emanet ediyorum.

Ey Türk gençliği: Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini ilelebed muhafaza ve müdafaa etmek.

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

mayıs bayramının gençlik için ifade ettiği manayı ve gençliğin vatani vazifelerini saydı.

Sık sık alkışlanan bu söylevlerden sonra geçit resmine başlanarak kız talebeler, sonra erkek talebeler, bayrama iştirak eden spor klüpleri, kürekçiler büyük bir intizamla geçtikten sonra Atatürk büstüne çelenkler koyarak merasime nihayet verdiler.

Büste konan çelenkler arasında bilhassa ayyıldızlı Beykoz orta mektebinin hazırlamış olduğu çelenk göze çarpmakta idi.

Beykoz orta mektebi talebeleri geçit resminden sonra, kiralamış oldukları 71 numaralı vapurla Adayı gezmeğe gitmişlerdir.

BEYOĞLU HALKEVİ GENÇLERİNİN PARLAK TEZAHURATI

Dün Beyoğlu Halkevinin gençlik ve spor bayramına iştiraki tertib edildiği güzellik ve intizam içinde çok muvaffakiyetli olmuştur.

Halkevi binasında önde şehir bandosu olduğu halde 150 kız ve 100 erkekten mürekkep genç kafilenin yürüyüşü bütün halkın takdirini uyandırmıştır.

Hele Taksim âbidesinde İstiklâl marşından sonra âbidenin, gençler tarafından çokun bir çiçek yağmuru altında bırakılması, heyecanın en tatlısını yaşatmıştır.

Taksim stadında bayrak selâmlanmasını müteakib müzikle yapılan jimnastik hareketleri ve estetik danslar iftiharla seyredilmeye layık şeylerdi.

Beyoğlu Halkevi başkanı B. Ekrem Tur'un irticalen söylediği 19 mayısın manasını anlatan enerjik nutku, gençleri teşci etmek bakımından özlü idi ve halk kendisini takdirle alkışladı.

Gençler, gene aynı intizam içinde yürüyüşle Ev'e dönmüşlerdir.

Gece saat dokuzdan itibaren Evin spor salonunda diğer spor tezahüratı yapılmıştır.

ŞEHREMINİNDE

19 Mayıs gençlik ve spor bayramı Halkevi çevresinde çok güzel tesid edilmiştir. Tam saat 15 de Topkapı spor klübü önünde toplanan okullar, Halkevi sporcuları ile beraber sahaya giderek orada hazırlanan programa göre, spor kolu başkanı Mithat, gençlerden Bahri, Salâhaddin söz söylemişler, ondan sonra diğer numaralar yapılmıştır.

Bilhassa Halkevinin piramitçileri yaptıkları muhtelif numaralarla fevkalâde alkışlanmışlardır.

Mevcudiyetinin ve istiklâlinin ye-gâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi, seni, bu hazinenden, mahrum etmek istiyecek, dahili ve harici, bethahların olacaktır. Bir gün istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmiyeceksin. Bu imkân ve şerait çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler.

Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış, ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet fakru zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istiklâlinin evlâdı, işte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktadır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur..

Yurttaşlar.

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

Büyük seflerin adına 19 Mayıs gününü hepimize kutlar. ve bugün yurdun her tarafında hazırlanan töreni açar ve bütün Türk milletini ve onun sayın misafirlerini sonsuz saygılarla ve sevgilerle selâmlarım..

EĞE KASIRGASI

Kadircan KAFLI

Tefrika: 49

Rüzgâr kesilmek bilmiyordu. Kollar kopacak kadar yorgundu ve neredeyse gemi kendi kendine sürüklenip gidecekti..

Mehmet reis buralara büyük bir donanma ile açılacakları zaman deniz ve kıyılara alışkın bulunmak için her tarafı dikkatle gözden geçiriyordu.

Poyraz çoktan fırtına olmuştu.

Mehmet reisin bütün korkusu Midilli kıyılarına düşmekti ve bunun önüne geçmek için hiçbirseyi esirgemiyordu. İbrahim ve Selâhattin beyler bile nöbetle kürek başına geçiyorlar, fırtınayı ve denizi yenmeye çabalıyorlardı.

Öğleden sonra bir dalgadan diğerine atlayan geminin ortasında bir çatırdı oldu ve büyük direği denize yuvarlanmaktan güçlükle kurtardılar.

Küreklerden birisi kırıldı.

Midilli kalesinin uzağından geçmişlerdi. Vera körfezinin ağzında ve şimaldeki kayalık önünde deniz bütün kuduruyordu. Dalgalar kıyıya çarptıkça bey altı adım boyu yüksekliğe kadar köpük kaldırıyordu.

Tekne iyiden iyiye sarsılıyordu.

Rüzgâr kesilmek bilmiyordu. Kollar kopacak kadar yorgundu ve neredeyse gemi kendi kendine sürüklenip gidecekti.

Mehmet reis sancak tarafındaki kör feze baktı. Onun şimal kıyılarındaki sular azgın değildi, Çünkü rüzgâr tutmuyordu.

— İbrahim bey buraya gireceğiz. Eğer yolumuza devam edersek fırtına bizi engine atacak. Zaten bitkin bir haldeyiz. Kırılan direği yapmak gerek.

— Girelim.

Dümen sapını iskeleye atınca geminin pruvası sancağa döndü ve kör feze doğruldu. Bu dönüş de epeyce zordu ve dümende bir çatırdı oldu. Fakat kırılmadı. Yalnız çatladı.

İlerledikçe deniz duruluyordu.

Kıyılarda sazlıklar başlamıştı. Görünürde hiçbir gemi, hattâ köy yoktu.

Mehmet reisle arkadaşları buna se-

viniyorlardı. Demek ki fırtına geçinceye kadar buralarda rahat rahat bekleyeceklerdi. Belki kırılan direği yapmak ta mümkün olacaktı.

Fırtınanın yaptığı zararların tamirine başlandı.

Bu iş akşama kadar sürdü ve rüzgâr bir saat içinde kesildi.

Deniz durgunlaştı.

Gökyüzü açılmamıştı, fakat bulutlar gri bir renk almışlardı.

Mehmet reis Selâhattin beyle iki arkadaşını bir sandala bindirdi. Etrafın keşfine gönderdi. Buldukları yerde asızın hücumu uğramaktan çekiniyordu.

Selâhattin bey şu haberi getirdi:

— Biraz sonra kumsal başlıyor her taraf yemyeşil. Yüksek duvarların ortasında küçük bir konak var pencere-lerinden birkaçı aydınlıktı. Kumsalda iki sandal karaya çekilmiş olarak duruyor. Daha ileride birkaç kulübe görünüyor, birkaçta kayık direği.

— Güzel bir konak mı bu?

— Evet..

— Kimler var acaba?

— Herhalde zengin kimselerdir..

— Belki Midilli prensinin yazlık köşküdür..

Bunu Mehmet reis söylemişti. İbrahim beyin gözleri parladı.

— Eğer prens oradaysa onu esir etmek güç olmayacaktır. Ne dersin Selâhattin?...

— Bu, güzel bir fikirdir.

Gece yarısından sonra bulutlar dağıldı ve ay çıktı..

Sabaha karşı İbrahim bey:

— Hele bir daha görelim şurayı!..

Dedi. Selâhattin ile beraber gitmek istedi fakat Mehmet reis kabul etmedi. Umur beyin genç ve sevgili kardeşini kendisine verilmiş bir emanet sayıyordu.

Selâhattinin de gitmesine karar verildi. Yalnız, her ihtimale karşı bu

sefer yanına sekiz kişi alacaktı. Bu kadar kişiyi taşıyacak sandal olmadığı için de en yakın yerden karaya çıkacaklardı..

Selâhattin karaya çıktı ve bir gün önce gördüğü köşke doğru yürüdü. Gün iyice ağarmıştı ve güneş zeytin ağaçlarının kaplamış olduğu sırtların arkasından çıkmak üzereydi.

Midilli kasabaşile kalesi işte o tepelerin ardında bulunuyordu. Burası gittikçe genişliyen ve Vera körfezinin şimal tarafını kaplayan bir yarım adanın karaya birleştiği dar yerdi.

Selâhattin bey mini-mini bir tepeyi aştı. Onun arkası küçük bir dere ve kumsaldı. Öyle ki iki taraftan uzayan iki dilim ortasında kalmıştı. En küçük bir hava dalgası bile yoktu. Selâhattin bey içeri gitti ve mırıldandı:

— Ne güzel bir kavis!..

İndiler ve karşılıklı yamacı da geçerek en yüksek noktada durdular.

Köşk görünüyordu..

Pencerelerinden biri açıldı. Beyaz gecelik içinde uzun saçları omuzlarına dökülmüş olan genç bir kadın görün-ü, havaya ve denize baktı. Yanına bir kız daha geldi. O da arkadaşı gibi yaptırı ve sevinçle birkaç kelime konuştular.

Selâhattin bey durdu ve gözletmeye başladı.

Görünürde bir erkek yoktu.

Beş, on yirmi dakika geçti.

Selâhattin bey sabırsızlanıyordu. Bu sırada yüksek duvarın ötesindeki büyük bir kapı açıldı. Yaşlıca bir zabitle mızraklı iki asker görüldü. Sonra uzun beyaz ve işlemeli elbise giymiş olan bir genç kız çıktı. Arkasından üç kız ve orta yaşlı iki kadımla ihtiyarca bir kadın yürüyordu. Orta yaşlı ve ihtiyar kadınların kollarında birer bohça vardı..

(Arkası var)

SATILIK, KİRALIK EV, ARSA Mütferrik ve saire

SATILIK ve KİRALIK

1 — Kısıklıda Küçükçamlıca caddesinde Boğaza İstanbula ve denize nazır fevkalâde havadar ve içinde içilir kuyu suyunu, müteaddit meyva ağaçlarını ve çamları havi bir köşk hem kiralık ve hem satılıktır arzu edenler Vakit propaganda servisine müracaatları.

SATILIK ve KİRALIK

2 — Kısıklıda Küçükçamlıca caddesinde büyük üç adayı bahçeyi havi bir köşk hem kiralık ve hem satılıktır.

SATILIK ARSA

3 — Kuzguncukta Gazhane adile anılan etrafı duvarlı ve müteaddit ağaçları ve suyu bulunan bir arsa ehven fiatla satılıktır.

SATILIK KAĞIR HANE

4 — Beyoğlunda İstiklâl caddesine yakın Bekâr sokağında 10 numaralı 9 odalı bahçeli ve ayrıca çamaşır-lığı ve çamaşır-lığına iki odayı havi kağir hane satılıktır.

SATILIK KAĞIR HANE

5 — Çemberlitaşta Peykhane caddesinde kağir 18-20 odalı iki kapılı dört katlı apartman tertibine elverişli ve hali hazırda dahi müfrez daireleri havi kağir hane çok ucuz satılıktır.

SATILIK HANE ARANIYOR

6 — Kadıköyünde Moda caddesi Bahariye Rızapaşa taraflarında yeni yapı ev veya apartmanı olup da satmak isteyenler en son fiyatlarla bizzat.

SATILIK SECCADELER ARANIYOR

7 — Az ve temiz kullanılmış Isparta 2.70x 4 boyunda halı ile Acem ve Isparta seccadesi olanlar bizzat.

İŞ ARIYOR

8 — Yüksek Deniz Ticaret mektebi mezunu İktisad Vekâletinden çarkçı şahadetnamesini haiz ve maliye hizmetlerinde bulunmuş bir genç çarkçılık ve muhasiblik arıyor isteyenlerin.

DİKİŞ MAKİNESİ ARIYOR

9 — Singer veya Navman markalı az kullanılmış el veya ayak dikiş makinesi olup da satmak isteyenlerin.

SATILIK KAĞIR İKİ EV

10 — Şişlide Şifa yurdu civarında 3 katlı beşer odalı bahçe terkos ve elektrigi vahi iki ev çok acele satılıktır almak isteyenlerin.

SATILIK MÜFREZ ARSALAR

11 — Maltepe ile Bostancı arasındaki Küçükyağlı istasyonu ittisalinde 17 parça müfrez arsa tamamı 20.000 arşın fiatlar uygundur.

SATILIK APARTIMAN

12 — Arnavutköyü ile Bebek köşkü sokağında iki katlı biri üç ve diğeri dört odalı hamam suyunu havi apartman acele satılıktır. Talip olanların.

İŞ ARIYOR

13 — Altmış yaşında dinç bir kapıcılık bekçilik arıyor işlerin servisimize müracaatları.

SATILIK KÜÇÜK APARTIMAN

14 — Arnavutköyle Bebek köşkü sokağında üç katlı bulunan iki daireli 3 ve dört odalı hamamı havi apartman acele satılıktır. Son fiyat 5000 liradır. İşlerin servisimize müracaatları.

TERCÜME İŞLERİ VE DERS

15 — Fransızca, Almanca, İngilizce Türkçeye ve Türkçeden bu dillere tercüme ve bu lisanslı dersler kabul edilir. Edilenlerin servisimize müracaatları.

SATILIK KAĞIR KONAK

16 — Nişantaşında birinci sokağında beş odalı Marmara, Boğaziçi, Yildız ve Mecidiye sokağında kadar nezareti fevkalâde si partıman tarzında taksimatlı vagazi terkos, elektrik tesisatı vasi bahçeyi havi kağir konak tuan 17000 liraya satılıktır. Olanların servisimize müracaatları.

SATILIK AHŞAP HANE

17 — Maçkarda aktar sokağında ahşaplı ve bahçeyi havi ahşap hane 2500 liraya acele satılıktır. Olanların servisimize müracaatları.

MUHASİP

18 — Bir müessesenin muhasibini dare etmekte olan bir bayanın müsait zamanları için muhasiblik aramaktadır. Arzu edenlerin servisimize müracaatları.

LİSAN DERSLERİ

19 — İngilizce, Fransızca dersleri rübeli profesör tarafından hazırlanmış, kollejer için talebe hâlinde Fiyatlar müsait. Kadıköy Şişli sokağında Hacı Şakir sokağında No: 10 diğer semtlerde talip olanların servisimize müracaatları. V. 11.5

SATILIK EV ARANIYOR

20 — Fener yolundan Bostancıya olan sahada 3 — 4 odalı mübüt satılık bir ev aranmaktadır. İsteyenlerin son fiyatla dair izahatlarla servisimize müracaatları. Bunları almak veya satmak isteyenlerin Ankara caddesinde VAKIT Propaganda servisine müracaatları.

Mühim kolaylıklar

Aşağıdaki hizmetlerden birine ihtiyaçları olanlar.
Bir Telefon
Bir mektup

Bir Kart
Bir adam göndererek veya bizzat gelerek servisimize temas etmelidirler.

VAKIT PROPAGANDA SERVİSİ

Okuyucularımıza hizmet olmak üzere aşağıdaki hususlarda kendilerine lazım olacak kolaylıkları kendileri gibi düşünüp halledecek, işlerini görecektir:

- 1 — Mobilya, eşya vesaire satmak veya almak isteyenler,
- 2 — Kâtip, muhasip, hizmetçi, aşçı, işçi isteyenler ve bu hizmetlere talip olanlar.
- 3 — Kiralık, satılık ev, apartman, dükkan, mağaza arayanlar. Kiralamak, kiraya vermek. Almak veya satmak isteyenler.
- 4 — Ders vermek veya almak isteyenler,

5 — Otomobil almak satmak veya letmek isteyenler.
6 — Radyo almak satmak veya ettirmek isteyenler.
7 — Tercüme ettirmek veya hizmetleri yapmak isteyenler bu hizmetleri kolaylıkla ve emniyetle karşılamak için (VAKIT PROPAGANDA SERVİSİ) nde bu işlemleri yapmak üzere ayrıca bir büro viftada tertimmiştir. Müracaatlarda hiçbir kayıt ücreti alınmaz.

Vakit Propaganda Servisi
Vakit Yurdu Ankara Cad. İstiklâl
Posta kutusu 46 Telefon 36370
Telgraf: Propaganda Vakit

KUMBARA

BİRE,
1000
VEREN
TARLADIR

TÜRKİYE
ZİRAAT
BANKASI

HAYRETİN
ÇİZER

Boşanmanın genişletilmesi

(Baştafi 3 üncü sayfada)

Mütaleam vechile evlenme nasıl ki karı ve kocanın rızaları birleşmesi ile mümkünse boşanma da tarafların her ikisinin isteği halinde bilâ külfet boşanması usulünün konulmasında cemiyet ve fertler için çok büyük menfaattir.

Bunun için düşündüğüm bir kaide den ibarettir: Evlenenler, evlendikleri ni müsterek imzaları ile noterden nüfus dairesine ihbar ile teşkil olunur. Boşanma istiyen taraf yine noterden bir diğere tarafa bir tane nüfusa ihbarname göndererek bildirir. İşte böyle bir usul kabul olunursa evlenmek ve ayrılma kolaylaştırılrsa bekârlığın doğurduğu fenalıklar çok büyük farkla azaltılmış olur. Çünkü bekâr da münasebeti zoruri bekârlık halinde münasebet gerek sühhat ve gerek haysiyet noktasından tehlikelidir... Evlilikte müşkülât kalmasınca ve boşanma da külfetsiz ve durlınca evlenme bekâr kalmayı tercih masrafsız olunca bekâr kalmayı tercih edenler o kadar büyük bir yekûn teşkil etmez zannederim. Evlenir, işine gelmez retle hem münasebet ve hem de çocuk retle hem münasebet ve hem de çocuk edeyim ki evlenenlerin hemen yüzde beş evliliğin ne olduğunun farkında değil. Bir heves ve tesadüfle vakî birleşmeler elbette devamlı olamaz. Her heves geçicidir. Evlenmenin eğlenmek veya bir diğerinin sırtından geçinmek demek olmadığını fertlere öğretmek lâzımdır.

Evlenme çağına yetişmek üzere olan gençlere bu hususta talim ve örnek gösterilmelidir. Evlenmek behimî bir hissin tatmini de demek değildir. Evlilik, hissi ve nefsi duyguların bir kısmından feragat etmek; hürriyet ve hissi serbestisini takyit eylemek; maddî müşkülâtı ihtiyar etmek; gençliği ihtiyarlığı bir leştirme demek olduğunu halka talim etmek lâzımdır. Bu mefhumu anlayarak evlenen kaç kişi olduğunu sorarım? Gerek muallimler ve gerek muharrirler gerekse aile büyüklerinden

kaç ehli himmet bu hususta bir gayret göstermiştir. Bunu da sorarım? Devlet'in nüfuzunu temin edecek nüfusu korumak, intizamı emmeyi kurmak için kötü telâkkilerimizden ve bir nevi taassuptan vazgeçilerek herhangi memlekette konulmuş bir kaideyi küllâh gibi kafamıza geçirmekten fariğ olarak işin icabını ve çıkar yolunu tutmak devlet fertlerin menfaati cümlesinden olduğuna inanıyorum...

Izmitte işlenen cinayet

Eski bir su mahzeninde bir ceset bulundu

Izmit, (Hususi) — İzmitte baştan-başa esrar dolu çok feci bir cinayet işlenmiştir. Ortada yalnız kuru bir insan kafası ve kuru insan kemiklerinden başka hiçbir şey yoktur.

VAK'A NASIL DUYULDU?

Memleket hastanesi arkasındaki Bekridere mevkiinde eski taşocaklarının önünden geçen Niyazi isminde 13 yaşında bir çocuk fena bir koku duymuş ve kokunun yakında bulunan eski su mahzeninden geldiğini göreyerek o tarafa doğru ilerlemiştir. Mahzenin başına gelince hayret ve dehşet içinde etleri dökmüş bir insan kafası ile karşılaşmıştır.

FACIA HABER VERİLİYOR

Koşa koşa, sehre gelen çocuk, hâdiseyi haber verivermez derhal müddeiummi Hamdi Toğo, hükümet doktoru, kısmı adli reisi ve polis vak'a yerine gelmişlerdir.

Burada hükümet doktoru Hikmet Serdar iskeleti muayene etmiş ve kafatasının arka kısmında bir tutam kırılmış saç ve göğüs kemiklerinde de biraz et görmüştür. Ve bir kenarda da kırmızı yırtık bir gömlek görülmüştür. Bu tahminen 40 — 45 yaşlarında bir

Hayrullah Efendinin Avrupa seyahatnamesi

(Baştafi 3 üncü sayfada)

Viyanayı çok sevdim. Osmanlılar tarafından iki defa muhasara olunmuştur. Sultan Süleyman'ın çadır kurup ikamet ettiği mevki ile Kara Mustafa Paşamın — Muradı salis devrinde — derunu şehirden üstünde elinde kılıç, başında kavuk, arkasında dar bir libas ile güya kılıcı birisinin arkasına darp eder gibi tunçtan dökülmüş tasviri bir hanenin köşe tarafında elyevm mevcuttur...

Belediye nizamı, parklar, eğlence yerleri ile Avusturyanın ve Almanyanın mülki ve askeri teşkilatı hakkında uzun uzadıya malûmat veriyor.

Hayrullah Efendinin birinci yolculuğu Osmanlı imparatorluğu hudutları dahilindedir; Köstence yolundan trenle Viyanaya yaptığı seyahat ikinci yolculuğudur; üçüncü yolculuğu İstanbuldan Akdenizden Triyesteye, oradan gene Viyanaya; bu üçüncü seyahatten bahsederken vapur ücretleri ve pasaport muamelesi hakkında izahat veriyor, yolda gördüğü şehirlerden Triyesteden, Venedikten, İstazburgdan, Vortemburgdan, Baden bahsediyor. Viyanadan bahsederken arada sunları söylüyor:

"Viyananın sokaklarında pek çok fesli ve sarıklı Osmanlı tüccarları görülmüyor. Bunlar Rum, Bulgar, Yahudi ve Müslümandırlar. Viyanada Müslümanların nazarı dikkatini celbedecek

erkek cesedidir. Fakat kime ait; neci, nereli; ve nasıl öldürülmüştür?"

TAHKİKAT BAŞLIYOR

Izmitin her zaman uyanık polisi gece ve gündüz hummalı bir faaliyet içinde bu esrarengiz cinayetin faillerini yakalamak için birkaç koldan şimdi harekete geçmiş bulunuyor.

Zabıta faileri bugün yarın ele geçirecektir.

Baykal

seylerin birisi dahi tütüncü ve çubukçu dükkânlarının hariçlerinde Türk ve Osmanlı tasvirlerinin bulunmasıdır. Meselâ sokakta dükkânlar arasında bir dükkân önünde insan büyüklüğü cesametinde bir Türk resmi görüldükte anlaşılır ki o dükkân tütüncü dükkânıdır. Peştede dahi öyledir. Bu resim'er eskâli muhtelif üzeredir. Şöyle ki bir Arab köle elinde bir çubuk, yahud cesamelli sarıklı bir ağa resim leridir.

Viyanada Padişahı Osmanyanın tasvirleri dahi görülmüştür. Şehid bora estiği vakit Türklerin akmei askerlerinin birdenbire berkihâtif gibi geldiklerinden kinaye olarak Türk gibi esti derler. Hâlâ etfali umacı geliyor diye korkuttukları misillü Türk geliyor deyip korkuturlar; elyevm mevcuttur...

— Yarın küçük Abdülhak Hâmidin Avrupada geçirdiği günlere aid tasım.

Alış veriş

Dün piyasaya 508 ton buğday, 12 ton arpa, 13 ton mısır, 16 ton fasulye, 61 ton nohut, 15 ton un, 53 ton bulgur, 28 ton beyaz peynir, 17 ton tiftik, 4 ton kaşar peyniri gelmiş, ihracat yapılmamıştır.

Yumuşak buğday 6.10 — 6.22,5, sert buğday 6.10 — 6.20, arpa çuvalı 4.10 — 4.35, çavdar 4.17,5 — 4.22,5, mısır sarı 4.37; tiftik 110; yapak Anadolu 53 — 57, yapak Trakya 67, beyaz peynir 25 — 26,22, susam 45 — 48, Bezir 36 — 41 kuruştan satılmıştır.

DIŞ FİYATLAR: Buğday Liver - pul 6.52, Şikago 6.14, Vinipek 6.29, arpa Anvers 4.96, mısır Londra 3.65, keten tohumu Londra 8.04, fındık G, Hamburg 87.58, fındık K, Hamburg 87.58 den muamele görmüştür.

KURUN kitab tefrikası 1049 numaradanberi Küçük Lord — İngilizceden çevrilmiş aile romanı

90

KÜÇÜK LORD

— Pek âli.

Ihtiyar Lord, Sedrik'in hazretlerini teessükle takip ediyordu. Çocuk tamamiyle bu işe dalmıştı. Küçük masayı költüğün yanına süttü. Oyun edevatını kutudan çıkararak masa üzerine dizdi.

— Bir defa başlayalım da bakın ne kadar iyi oynuyorsunuz! Siz sıyrılan alim, Ben de beyazları ahırım. Bu sırah ve beyaz tahalar top oyuncuları demektir.

Bundan sonra oyunun nasıl oynandığı, sayıların nasıl yapıldığı hakkında irahat verdi. Halkî bir beşvöl oyununda muhtelif oyuncuların vazifeleri ne olduğunu anlattı. Mister Hobbs birkaç defa kendisini hararetili beşvöl oyunlarına götürmüştü. Oyunu seyretmekten duyduğu zevki şimdi vaziyet ve tavırlarla tamamiyle ifade ediyordu. İrahah bittikten sonra ciddi bir surette oyuna başlandı. Lord pek iyi eğleniyordu. Sedrik kendini tamamiyle oyuna vermişti. Sayı kazandı zaman sevinç sesleri gürledi. Bununla beraber rakip taraf iki sayı birden kayıyordu. Bununla beraber rakip taraf iki sayı birden yapıyor zaman da onun fevkalâde bulunmaktan ve heyecanından yerinden sıçramaktan çekiniyordu. Bu şartlar altında irahah oynanan oyunun insanı eğlendirmesine ihtimal yoktu.

Bir hafta evvel birisi çehşeyi da Lord Dominikort. "Bir hafta sonra kıvrık saçlı, küçük bir çocuğu karşınıza alacakmışınız, yeşile boyanmış bir tabaka üzerine kara ve beyaz tabaka parçaları dökerek o kadar eğlenceli bir oyuna dalmışsınız ki aygızınuzun sırtını, tabakaların hususiyeti hep - ki unutacaksınız." Deseydi ihtiyar adam hiç şüphelenmezdi. "Deydi ihtiyar adam, tabakaların hususiyeti hep - ki unutacaksınız." Deseydi ihtiyar adam, tabakaların hususiyeti hep - ki unutacaksınız.

91

KÜÇÜK LORD

Ziyaretçi sıyahlar giymiş ihtiyar bir adamda ki, bu civarın rahibinden başka kimsede değildi. Gördüğü manzara karşısında o kadar hayret ettiği haberi olmaksızın geriye doğru bir adım attı ve arkada duran Tomas ile çarpıştı. Rahip Mister Mordavnt'a en ağır gelen vazife şatoya uğrayıp Lordla görüşmekti. Lord, bu ziyaretleri rahip için ne kadar can sıkıcı bir hale koymak kabilesi koyuyor - du. İhtiyar Lord kılısından ve hayır işlemlerinden nefret eddi. Yanaşmalarından biri zarurete düşmek, hasta olmak ve muavenete muhtaç kalmak gibi bir vaziyete gelecek olursa hiddetinden köpürdü. Sinirleri fazla olursa sefaletle ait hikâyeler söyleyerek canını sıkılamasını açığa çıkardı. İhtiyar daha noksanca olursa rahibi uzun uzadıya üzdükten ve civarda oturan adamların hepsini çektişirdikten sonra birkaç para verirdi. Fakat ne olsa rahibi o derecede hiddetlendirmekten lezzet almıyordu. Kuzu gibi bir adam olan Mister Mordavnt hiddetinden kendini kaybederdi. Ve gizlice: "Ah, şu adamın suratına ağrıca birşey atmak mümkün olsa ve dini vazifemle telifi kabul olsa. Dedi.

Mister Mordavnt senelerdenberi bu hizmette idi. Bu müddet zarfında Lordun kendi arzusu ile bir adama bir iyilik yaptığını ve kendisinden başka birini düşündüğünü görmemişti. Bugün acele muavenete ihtiyacı olan bir adamdan bahsetmeğe gelmişti. İki sebep vardı ki bugün ziyareti rahibe her vakitten daha tehlikeli gösteriyordu. Birincisi bir müddettir Lordun hastalığı artmıştı. Bunun üzerine o derecede vahşilemiş ki şatoda geçen ahvalin aksini civar köy ahvali arasında bile dehiset hasıl etmişti. Şato hizmetinde bulunan bir kızın köyde bakkalık eden hemşiresi

92

KÜÇÜK LORD

insan çeken kalp küçük bir çocuğa ait olmakla beraber Lordun sessiz kütüphane odasını şenlendirmişti. Rahip çocuğa cevap verdi:

— Sizle tanıştırmaya çok memnunuz Lord Favntleroy. Biraya kadar gelmek için uzun bir seyahat yaptınız. Bu seyahat hiçbir kazasız tamamladığınıza pek çok adamlar sevniçektir.

— Evet, seyahat epice uzundu. Fakat sevgili, yani annen benimle beraberdi. Bunun için şükür. İnsan annele beraberken hiç şükür, değil mi? Vapur da çok güzeldi.

Rahip Lordun işareti üzerine oturdu, Lordu hararetili sözlerle tebrik etti. Fakat Lord torunu hakkındaki duy - gusunu pek belli etmek istemiyordu.

— Babasına çok benziyor, dedi Umir ederim ki ondan daha akıllıca hareket eder. Ey, bir şahih ne var bakalım, Mordavnt? Yine kimin başı sıkıldı?

Bu başlangıç rahibin dekleştiğinden çok daha iyi idi. Biraz teredditten sonra cevap verdi: — Hicins'ten habsetmek istem. Bığare çok felâketlere uğradı. Geçen sonbahar kendisi hasta oldu. Sonra çocukları kızla tutuldu. Hicins belki de iyi bir çift - ci değildi. Fakat tahli de hiç iyi gitmedi. Birçok işleri bozdu... Kirayı vermek bir hâlde değildi. Halbuki ve - kizin Novik kirayı vermese dışarı atılacanın söylüyor. Vaziyet her çiltile fona bığare'nin karrısı da hastadır. Dün bana gelip sızden biraz vakit isteneni rica etti. Kendisine biraz zaman veritiriz berçeri yoluna koy -

93

KÜÇÜK LORD

— İki sayı birden. Ne yapalım, bu defa taliî viz iyi gitmedi. İleri bir yabancu girdiğini ikisi de farkettiler. Lord kaşlarını çatarak korkunç bir tavır almaya çalıştı. Fakat M's - ter Mordavnt derhal gördü ki Lord her vakitten daha hiddetli olmak şöyle şöyle durmuş, hiç mislini görmediği bir derecede şendi. Adetâ eski âdetlerini unutmuş, birdenbire başka bir adam olmuştu. Rahibe epice nezaketle elini uzattı:

— Bonjour, Mordavnt! Görüyorsunuz ya, yeni bir meşgale buldum. Dedi. Diğer elini Sedrik'in omuzuna dayamıştı. Herkes tizdim edeceği varisinin böyle bir çocuk olduğundan dolayı kalbine hararetili bir gurur vardı. Çocuğu rahibe tanıtırken gözlemlerinden bir sevinç şimeği geçti. — Yeni Lord Favntleroy'u takdim ederim. Dedi. Favntleroy, bu gördüğün zat bu semtin rahibi olan Mister Mordavnt'tir. Sedrik rahip kıyafetli adamı süzdü. Sonra Mister Hobbs'un yeni çıkan yağlı müstetlere söylediği sözleri hatırlayarak rahibe elini uzattı. Rahiplere hürmetle muamele edilmesi lâzım olduğu - nu düşünüyör ve kendilerini Mister Hobbs'un yağlı müstetleri sınıfında sayıyordu. Mister Mordavnt Sedrik'in yüzüne bakmaya dalmıştı. Kendisine uzatılan küçük eli bir saniye avucu içinde tuttu, çocuğa dostane bir surette gülümsedi. Küçük çocuğu derhal sevmişti. Zaten herkes kendisini seviyordu. Hoşuna giden şey, çocuğun güzel - lîği değil, terbiyesi ve samimiyeti idi. Rahip Sedrik'ten başka odada Lordun da bulunduğunu unuttuğu. Dün - yada iyi bir kalp kadar güzel birşey yoktur. Bu odadaki

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
15/5/1937 vaziyeti

AKTİF

Kazas:	Lira
Altın satı kilogram	21.048.497
Bakır	29.599.361.58
Ufaluk	15.354.704
Dahilîdeki Muhabirler:	1.109.275.66
Türk İhracı:	1.670.465.05
Haricîdeki muhabirler:	7.109.922.04
Altın satı kilogram	5.064.474
Altın tabanlı kabul serbest dövizler:	8.432.29
Diğer dövizler ve borçlu kırling bakiyeleri:	43.486.012.56
Hazine tahvilleri:	158.748.563
Deruhte edilen errakı nakdiye karşılığı:	13.372.427
Kanunun 6 ve 8 inci maddelerinde tavrılan Hazine tahvilleri:	2.000.000
Hazine bonoları:	24.826.784.95
Ticarî senetler:	26.826.784.95
Hazine ve Tahvilât ödenekleri:	37.622.990.47
(Deruhte edilen errakı nak.)	3.857.800.77
A) Kıyım karşılığı sermaye tahvilât itibarı kıymetleri	64.447.10
B) Serbest sermaye ve tahvilât:	8.746.188.98
Avanslar:	4.500.000
Altın ve döviz üzerindeki tahvilât üzerindeki:	11.980.213.83
3 Mart 1938 tarihinden itibaren:	337.322.355.28
Yaklaşık	37.322.355.28

PASİF

Sermaye:	Lira
İhtiyat akçesi:	2.105.172.40
Adli ve fevkalâde:	4.316.007.71
Husulî:	6.621.180.10
Tedavüldeki Banknotlar:	158.748.563
Deruhte edilen errakı nakdiye Kanunun 6 ve 8 inci maddelerinde tavrılan bazine taraflardan vaki tediyat:	13.372.427
Deruhte edilen errakı nakdiye bakiyesi:	145.376.136
Karşılığı tamamen altın olarak tedavüle ükâyetlen vadesizler:	19.000.000
Reeskont mukabil ükâyetlen tedavül:	12.000.000
Türk Lirası Mevduatı:	14.841.609.88
Döviz Tahvilâtı:	1.193.92
Altın tabanlı kabul dövizler:	22.507.581.69
Diğer dövizler ve alacaklı kırling bakiyeleri:	101.975.821.61
Muhallif:	37.322.355.28
Yaklaşık	37.322.355.28

Lisanso nasdi yûde 5 1,3 - Altın üzerindeki avans yûde 4 1,7

Birinci sınıf Operatör
Dr. CAFER TAYYAR

Umumi cerrahi ve sinir, dimağ cerrahisi mütehassısı
Paris Tıp Fakültesi S. Asistanı
Erkek-kadın ameliyatları, dimağ estetik - "Yüz, meme, karnı bu ruşuklukları," Nisaiye ve doğum mütehassısı
Muayene: Sabahları
8 den 10 a kadar
öğleden sonra ücretlidir
Beyoğlu, Parmakkapı, Rumeli Han
No. 1 Telefon: 44086

TURGENIEV

Şüpheli yok ki dünyanın en büyük romancısıdır. Değerli yazımız Süreya Sami Berkem tarafından dilimize çevrilen "İLK-BAHAR SELLERİ," ile "LIZA," romanı bu büyük romancının en güzel eserleridir. Bunları mutlaka okuyunuz.

İk baharselleri

Türgenyef - Samizade S.
Bu güzel romanı mutlaka okuyunuz
VAKİT Kitabevi - 75 kuruş

TiFoBiL

Dr. İHSAN SAMİ
Fifo ve parafifo hastalıklarına tuttu mamak için ağrıdan alınan tifo haplarıdır. Fiyat tahsisizlik vermez. Her kes alabilir. Kutusu 55 K.

SAFO

A. Dode - H. Rifat
Sayfide okunacak güzel bir roman
VAKİT Kitabevi - 100 kuruş

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme
Umum idaresi ilânları

1. Haziran 1937 tarihinden itibaren; on aşağı haftada bir defa olmak üzere intişar halinde bulunan yerli veya yabancı bir gazete veya mecmua-yı mens'ulü müdür, muharrir ve muhabir sıfatıyla mensup olan, kazanç peşin bir işle meşgul olmayan gazetecilere bu vasıflarda olduklarına dair Cumhuriyet Matbuat Umum müdürlüğünden vesika getirmeye şartlı bir halk ticaret biletleri % 60 tenvizlâta satılacaktır. Fazla tafsilât için istişarât müraacaat edilmelidir. (2842)

Akay İşletmesinden:

Köprü Adalar iskelesindeki büfe bir sene müddetle ve açık artırıma raya verilecektir.
Arttırma 27.5.37 Perşembe günü saat 15 de Karaköyde idare şefler encümeninde yapılacaktır.

İstekilerin teklif edecekleri senelik kira bedelinin %7,5 ü nispetinde akcellerle şefler encümenine ve şartnamayı görmek ve malûmat almak için de her gün idare levazım bölümüne müraacaatları.

Türk Hava Kurumu
Büyük Piyangosu

2. inci keşide 11 Haziran 1937 dedir

Büyük ikramiye: 40.000 Liradır

Bundan başka: 15.000, 12.000, 1.000, liradır

ikramiyelerle (20.000 ve 100.000) liradır

iki adet mükâfat vardır.

Ayrıca: (3.000) liradan başlayarak (20) liraya kadar büyük ve küçük birçok ikramiyelerle amortifleri havi olan bu zengin plândan de etmek için bir bilet almaktan çekinmeyiniz...

Devlet Demiryolları Avrupa hatlı
9 cu işletme müdürlüğünden.

22 Mayıs 1937 tarihinden itibaren gerek Avrupa Şihrat katarları ve katarları ve gerek İstanbul - Kütük Çekmece arası Banliyö katarları vakit hareket etveline göre işleme başlanacaktır. Bu katarların ve varış saatlerindeki değişiklikler hakkında istasyonlardaki afişlerde vardır.

Banliyö katarlarının seyri hareket saatlerini gösteren cep çizelgelerinde satılır.
MÜDİRİYET

92

KUÇUK LORD

Misis Dibles bu hususta tafsilât vermişti. Zaten bakkal kadının başka haber alacak menbar da vardı. Civarda dedi koduya taalluk eden hiçbirşey yoktu ki bu kadın bilmesin. Bilhassa hemşiresi Ceyn Şorts şatoda yukarı hizmeti gördüğü ve Lordun şoda hizmetçisi Tomas ile dostluğu yerinde olduğu için Lorda ait her nevi havadisî dakikası dakikasına alırdı. Misis Dibles, dükkâna gelenlere bu malûmatına istinaden diyordu ki:

— Lordun hali berbat, Mister Tomas, Ceyn'e bizzat söylemiş. Lordun ağzında o kadar ağır küfürler varmış - ki üniformalı usakların bile tahammülleri ellerinden giderek kafasına bir tepsi fırlatmak arzusuna düşüyorlarmış.

Rahip bütün bu tafsilâtı işitmişti. Etraf ve civarda Lorda karşı herkeste nefret uyandırdığı için aleyhindeki her sözü herkes seve seve tekrar ederdi.

İkinci sebep belki de daha vahimdi. Şato civarında herkes büyük bir heyecanla bundan bahsediyordu. Lordun küçük oğlu bir Amerikalı kızla evlendiği zaman Lordun ne kadar kızdığı herkese malûmdu. Dorinkort ailesi içinde yabancıların muhabbetini celbedebilen yegâne adam olan biçare gence babası tarafından ne kadar zalimane muamele edildiğini, biçarenin yabancı bir memlekette fakir ve zaruret içinde, babası tarafından affedilmeksizin öldüğünü de bilmeyen yoktu. Lord oğlunun vefatından sonra bütün husumetini gelini ve Torunu üzerinde topladı. Eğer varisi olan iki büyük oğlu ölmeseydi ne arayacak ne de soracaktı. Şimdi varisini Amerikadan celbederken Lordun hiçbir memnuniyet duymadığı ve gelecek çocuğun âdi, arsız, ailenin namına leke sürecek bir Amerikalı çocuk olacağını zannettiği de herkes tarafından bilinmiyor - du

93

KUÇUK LORD

Lord hissiyatını gizli tuttuğunu zannediyor ve ne düşündüğünü anlamaya kimsenin cesaret edeceğine ihtimal vermiyordu. Fakat usakları kendisini daima müşahede altında bulundurdıkları için halini anlıyorlar ve usak odasında münakaşa ediyorlardı. Tomas Ceyn'e, aşçıya ve diğer hizmetçilere demişti ki: "Lord hep Torununun düşünüyor ve Amerikada büyüyen bu çocuğun ailesini rezil edeceğini düşünüyor. Cezasıdır çöksün. O adı Amerikada fakir mahallesinde büyüyen bir çocuk elbette adı, arsız birşey olur."

Mister Mordavnt şato parkının yüksek ağaçları altında ilerlediği sırada bu şüpheli çocuğun ancak bir akşam evvel şatoya geldiğini düşünüyor, çocuğun Lordun endişesini arttıracak bir halde olmasına ona karşı dokuz ve bu takdirde Lordun yarıcı bir hayvan şekline girdiğine hiddetini önüne ilk gelen adamdan çıkaracağına bire karşı 33 ihtimal olduğunu hesaphyordu. "İlk gelen adam" hiç şüphesiz biçare rahip olacaktı. Kimbilir Lordun elinden ne gelecekti.

Bu düşüncelerle kapiya yaklaştığı sırada kulağına bir çocuk gülmesi ve şen bir çocuk sesi aksedince ne gibi hisler duyduğunu anlatmak kabil değildi. Çocuk küyük bir heyecan ile diyordu ki

— İki sayı birden, görüyor musunuz iki sayı birden yaptım? Oyun oldu.

Lord her vakitki koitüğünde oturuyordu. Ayağına mahsus iskemlede yerinde idi. Koitüğünü yanına bir masa çekmişti. Küçük bir çocuk Lordun yüzüne kızarmış, sağlam dizine yaslanmıştı. Çocuğun yüzü Lorda bakarak tekrar ediyordu:

size çok, çok müteşekkirim. Bu sabah oynayacaklarımla

— Oynacakları beyendin
aynaya bak vakti geçirdim

— Çok beyendim. Ne kadar memnun olduğumu size takdir edemem. Bir taneisi var ki bezbol benziyor. Yalnız kareli bezbol bir tahta üzerinde oynuyor. Sayıyı işaretle etmek için de ipe geçirilmiş yuvarlaklar var. Oyuna Davson'e tartı etmek istediğim. Tamamile anlamadım. Fakat ben de olduğum için hiç Bezbol oyunu oynamamış. Fakat ben de galiba iyi tartı edemedim. Siz bu oyunu bilirsiniz, değil mi? — Korcarım ki bilmem, Galiba Amerika oynuyordun. Krikte benzer mi? — Kriket oynadığını hiç görmedim. Mister Hobs bir kaç defa beni bezbol oyunlarına aldı. Çok güzel oyun insan ne kadar heyecanlanıyor. Müsade ederseniz oyun çağırımı alıp buraya getireyim. Belki de sizi eğlendirir ve ayaktığımız iztirabımı unutturur. Bu sabah ayaktınız nasıldır? — Her vakitten fena.

— Oyle ise belkide unuttumassınız. İhtimal oyunu tartı etmem sizi sıkar. Ne dersiniz, sıkar mı? — Git oynayalım getir.

Bir gocuktan oyun öğrenmek gibi bir eğlencenin Lord için pek yeni birşey olduğuna şüpheli yoktu. İhtimalki bu yenilik Lordu eğlendirecekti. Sedrik oynayacağı getirdiği zaman büyük babası tebessüm ediyordu. Kutuyu koltağına alırken, yüzünde son derece merak ve heyecan vardı. — Küçük nasayy koitüğünüz yanına taşıyabilir miyim? — Bize merhaba.

Rahip Lorda cevap verdi:

— Hicins namustun, iyi bir adamdır.

— Evet, fakat fena bir krikettir. Novik'in anlatığına göre kiray hiçbir zaman vakitinde vermez.

— Şimdi çok sıkıntılıdır. Karısı ile gocuklarını çok sever. Arazi elinden alınacak olursa hepsinin açlıktan ölmeceği muhakkaktır. Kadının ve gocukların gocukları için lere ihtiyacı var. Hicins araziden mahrum kalırsa bunları todarık edemez. Gocukların ikisi hastalıklardan sonra pek zayıf düştüler. Doktor garap ve diğer bir takım pa-

hali şeyler yapıp içmelerine ihtiyaç gösteriyor.

Sedrik bir adım daha attı. Sonra yavaşça:

— Tipki Mancel'in halt gibi... Dedi.

Lord biraz şaşırıldı. Dedi ki:

— Seni unuttum. Oda içinde bir hayırcıverer bütün duğu busbüten hatırdan çıkmıştır. Mancel kimdi ba-

94

KUÇUK LORD

aramanda duruyor ve lakırdıyı dikkatle dinliyordu. Hicins'in hali kendisini derhal alâkadar etmişçe bağlamıştı. Çift - çinin kaç gocuğu olduğuna, kızıl hastalığının kendileri için ne kadar tehlikeli olduğunu merak ediyordu. Rahibin

— Hicins namustun, iyi bir adamdır.

— Evet, fakat fena bir krikettir. Novik'in anlatığına göre kiray hiçbir zaman vakitinde vermez.

— Şimdi çok sıkıntılıdır. Karısı ile gocuklarını çok sever. Arazi elinden alınacak olursa hepsinin açlıktan ölmeceği muhakkaktır. Kadının ve gocukların gocukları için lere ihtiyacı var. Hicins araziden mahrum kalırsa bunları todarık edemez. Gocukların ikisi hastalıklardan sonra pek zayıf düştüler. Doktor garap ve diğer bir takım pa-

hali şeyler yapıp içmelerine ihtiyaç gösteriyor.

Sedrik bir adım daha attı. Sonra yavaşça:

— Tipki Mancel'in halt gibi... Dedi.

Lord biraz şaşırıldı. Dedi ki:

— Seni unuttum. Oda içinde bir hayırcıverer bütün duğu busbüten hatırdan çıkmıştır. Mancel kimdi ba-

KURUN objektifinde 19 may 1949

